

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Spolupráce obcí

Předkládá: Vlasta Gobyová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Spolupráce obcí“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

.....

Vlasta Gobyová

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za cenné poznatky a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Miroslavu Kratochvílovi, manažerovi CHOPOS, za poskytnutý rozhovor.

Obsah

1	Úvod	1
2	Právní zakotvení obcí a spolupráce obcí	3
2.1	Právní zakotvení obcí	3
2.2	Právní zakotvení spolupráce obcí	5
3	Znaky a význam spolupráce obcí	7
3.1	Znaky spolupráce obcí	7
3.2	Význam spolupráce obcí	8
3.3	Partnerství, spolupráce, participace	9
4	Aktéři spolupráce obcí	14
4.1	Manažer spolupráce	16
5	Formy spolupráce obcí	18
5.1	Meziobecní spolupráce na regionální úrovni	19
5.1.1	Dobrovolný svazek obcí	19
5.1.2	Společná právnická osoba	22
5.1.3	Smlouva ke splnění konkrétního úkolu	23
5.2	Spolupráce obcí se subjekty v území	23
5.2.1	Místní akční skupina	23
5.2.2	Místní Agenda 21	26
5.2.3	Partnerství veřejného a soukromého sektoru	29
5.3	Národní struktury spolupráce obcí	30
5.3.1	Svaz měst a obcí České republiky	30
5.3.2	Národní síť zdravých měst České republiky	30
5.4	Spolupráce s obcemi jiných států	31
5.4.1	Euroregiony	31
5.4.2	Přeshraniční impulzní centra	32
5.4.3	Partnerská města a regiony	32

6	Dobrovolný svazek obcí CHOPOS	35
6.1	Charakteristika CHOPOSU	35
6.2	Projekty CHOPOS	36
7	Závěr.....	39
8	Resumé	41

Seznam použitých zkratk

Ú ČR, Ústava	zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
Evropská charta	Evropská charta místní samosprávy
ZO	zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZK	zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
OZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
DSO	dobrovolný svazek obcí
PO	právnícká osoba
MAS	místní akční skupina
NS MAS	Národní síť Místních akčních skupin České republiky
EU	Evropská unie
MA21	Místní Agenda 21
PPP	Partnerství veřejného a soukromého sektoru
SMO	Svaz měst a obcí České republiky
NSZM	Národní síť Zdravých měst České republiky
GIZ	Přeshraniční impulzivní (pobídková) centra
CSS	Centrum společných služeb

1 Úvod

Téma bakalářské práce Spolupráce obcí jsem si vybrala zde dvou důvodů. Prvním důvodem je, že ve spolupráci obcí shledávám velký přínos a pro menší obce, které nemají uvolněné starosty ze své funkce, je to ulehčení administrativy, ale i dalších právních záležitostí. Druhý důvod je, že bydlím ve vesnici, která se aktivně zúčastňuje v Dobrovolném svazku obcí CHOPOS, o kterém píše v poslední kapitole. V blízkosti se také nachází místní akční skupina Posázaví o.p.s.

V úvodní kapitole jsem se zaměřila na právní úpravu obcí a spolupráce obcí. Jako legislativní prameny jsme použila Ústavu České republiky, Evropskou chartu místní samosprávy, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

Následuje už samotné téma bakalářské práce, tedy spolupráce obcí. Nejdříve je nutné si vymezit základní znaky spolupráce, kterými jsou typy spolupráce podle funkcí (významu), formální způsoby vymezení podmínek spolupráce, mechanismy spolupráce, aktéři spolupráce, ekonomické modely, nástroje spolupráce. Významem spolupráce obcí je dosažení cíle snadněji pravděpodobně i kvalitněji v kooperaci s další obcí, než kdyby o tento samý cíl usilovala obec sama.

Jak bylo zmíněno, jedním ze znaků jsou aktéři spolupráce. V takto nazvané kapitole se dozvíme, že zásadní aktéři jsou především starostové obcí a manažeři spolupráce, dále také zastupitelstva (rady), kraje, orgány spolupráce, podnikatelé, neziskové organizace a občané.

Dále následuje kapitola s názvem Formy spolupráce obcí. V této části jsem popsala, jaké způsoby uvádí zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Pro popis jednotlivých forem jsem však použila dělení podle území a spolupracujících subjektů od Galvasové.¹ V jednotlivých podkapitolách se můžeme tedy dočíst o

¹ GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2.

různých způsobech spolupráce obcí. Mezi nejznámější a nejvíce používané patří dobrovolný svazek obcí a místní akční skupina.

Dobrovolný svazek obcí je právnickou osobou a vzniká v samostatné působnosti. Je vytvářen ze své vlastní iniciativy za účelem dosažení společného cíle, zájmu. Předmět svazku je zakotven v zákoně o obcích, který tuto formu nejvíce upravuje.

Místní akční skupina na rozdíl od dobrovolného svazku obcí není tvořena pouze obcemi, ale vzniká z partnerství mezi zástupci podnikatelů, občanské společnosti a veřejné správy. V této podkapitole se také dozvídáme o metodě LEADER a o Národní síti Místní akčních skupin České republiky.

Zajímavými druhy spolupráce je zajisté také spolupráce s obcemi jiných států, např. formou euroregionů, přeshraničních impulzních měst anebo partnerských měst a regionů. Tuto možnost spolupráce zakotvuje také zákon o obcích a to v § 55.

V poslední kapitole je popsán prakticky příklad dobrovolného svazku obcí. Charakterizují zde Dobrovolný svazek obcí CHOPOS, který sídlí ve Středočeském kraji, okrese Benešov. Původně bylo zamýšleno, že v této kapitole se budu především zaměřovat na projekt Skupinový vodovod CHOPOS. Avšak dotazníkový průzkum, který jsem prováděla v obci Kozmice, nebyl úspěšný a výsledky toho šetření by pro tuto práci byly neprůkazné. Proto jsem tuto část rozšířila i na ostatní projekty, kterých se CHOPOS zúčastňuje nebo které sám vytváří, realizuje.

2 Právní zakotvení obcí a spolupráce obcí

2.1 Právní zakotvení obcí

Pro vymezení obce nebo pojmu územní samospráva je velmi důležitá tato legislativa: Ústava České republiky, Evropská charta místní samosprávy, zákon o obcích, občanský zákoník, zákon o obchodních korporacích apod.

Začneme-li s předpisem nejvyšší právní síly - Ústavou České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, dále jen Ú ČR nebo Ústava), můžeme nalézt v čl. 8 Ú ČR, že v České republice je zaručena územní samospráva. Toto ustanovení je však velmi obecné a proto je doplněno hlavou sedmou, nazvanou Územní samospráva, která obsahuje čl. 99 - 105 Ú ČR, kde je vymezena i obec. Ústava charakterizuje obce tak, že se jedná o základní územní samosprávné celky, tedy že jsou veřejnoprávními korporacemi, a územní společenství občanů, která mají práva na samosprávu. Čl. 104 odst. 1 Ú ČR uvádí, že obce jsou samostatně spravovány zastupitelstvem, jehož působnost může být stanovena jen zákonem a že vznikla ze svobodných demokratických voleb. Ústava také upravuje, kdy stát v určitém rozsahu deleguje výkon státní správy na obec. (tzv. přenesená působnost, čl. 105 Ú ČR) a to pouze zdali to stanoví zákon. Ú ČR zakotvuje, kdy stát může zasahovat do činnosti orgánů územní samosprávy a to v čl. 101 odst. 4, jenom pokud to vyžaduje ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem.²

Druhým důležitým pramenem je Evropská charta místní samosprávy (dále jen Evropská charta). Je to dokument Rady Evropy, který vytváří společný evropský standart pro zajištění a ochranu práv místní samosprávy a zavazuje smluvní strany, aby aplikovaly její základní pravidla zaručující politickou, správní a finanční nezávislost územní samosprávy.³ Byla přijata dne 15. 10. 1985 ve Štrasburku, platná začala být až 1. 9. 1988 a pro Českou republiku se stala platnou 1. 9. 1999. Při ratifikaci bylo učiněno prohlášení, že Česká republika se necítí být

² Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

³ Veřejná správa: Mezinárodní organizace a veřejná správa. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2012: Ministerstvo vnitra ČR, 2012 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-92.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

vázána Evropskou chartou jako celkem, ale pouze některými ustanoveními.⁴ Rozhodnutí souvisí s odlišnou vnitrostátní právní úpravou, proto byly učiněny tyto výhrady.⁵

Stěžejním právním předpisem pro pojem obce je však zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení; dále jen ZO). V §1 a §2 je vymezen pojem obce podobně jako Ú ČR. Jako charakteristické znaky obcí můžeme využít popisu ve zmíněných paragrafech. Jsou jimi:

- Občané obce - každá obec musí mít trvalé občany. ZO upravuje, co se pod pojmem občan obce rozumí v § 16. Jedná se o fyzickou osobu, která je státním občanem České republiky a v obci má trvalý pobyt. Pokud občan obce dosáhl věku 18 let, vznikají mu práva ve spojení s občanstvím v obci (aktivní a pasivní právo do zastupitelstva obce, nahlížet, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce, požadovat určité věci v oblasti samostatné působnosti radou nebo zastupitelstvem obce nebo podávat návrhy, připomínky a podněty orgánům obce)
- Území - tzv. územní základ obce - tento znak je popsán v §1, blíže v §18 a násl. ZO. Celé území České republiky je součástí území některé obce a každá obec má alespoň jedno katastrální území.
- Spravování samostatně svých záležitostí - tzv. samostatná působnost (§7 ZO) - obec si spravuje své záležitosti samostatně, stát může zasahovat, pokud si to vyžaduje ochrana zákona a jen způsobem, který zákon stanoví.
- Vystupování v právních vztazích svým jménem a nést zodpovědnost z těchto vztahů - tzv. právní základ obce (§2 odst. 1 ZO)
- Péče o všestranný rozvoj území a potřeb svých občanů - obec při plnění úkolů chrání veřejný zájem (§2 odst. 2 ZO)

⁴ Epravo.cz: Evropská charta místní samosprávy [online] 2001 [cit. 2017] Dostupné z [www: http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-charta-mistni-samospravy-13600.html](http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-charta-mistni-samospravy-13600.html)

⁵ Evropská charta místní samosprávy, 1985 Štrasburk

- Hospodaření podle vlastního rozpočtu a mít vlastní majetek - tzv. ekonomický základ obce (§2 odst. 1 ZO)⁶

Zákon se dále zabývá tím, kdy se obec stává městem či městysem, jaká jsou statutární města, samostatnou a přenesenou působností obce, orgány obcí a jejich působností a dozorem nad obsahem místních právních předpisů.

Zákon č. 89/2014 Sb., občanský zákoník (dále jen NOZ) s touto tematikou také souvisí, protože sama obec je právnickou osobou, která je popsána v § 20 NOZ. Pro právnickou osobu platí pravidlo o péči řádného hospodáře, které se vztahuje na všechny členy obecních orgánů. S tímto je ruku v ruce povinnost loajality a řádné péče, s případným nedodržáním se pojí povinnost k náhradě případné škody.

Můžeme také zmínit zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích (dále jen ZOK). Obce v samostatné působnosti totiž mohou zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce tzn., že mohou založit společnost s ručením omezeným nebo akciovou společnost. Důvodem k tomuto kroku může být plnění úkolů, k hospodářskému využívání svého majetku nebo k zabezpečení veřejně prospěšných činností.

2.2 Právní zakotvení spolupráce obcí

Tuto problematiku upravuje Evropská charta, ZO, NOZ, ZOK.

Čl. 10 Evropské charty zakotvuje právo místních společenství se sdružovat, čili obce mají právo při výkonu svých pravomocí spolupracovat s jinými místními společenstvími a to v mezích zákona a ke splnění úkolu společného zájmu. Popřípadě mohou vznikat i mezinárodní sdružení místních společenství.

Obec v samostatné působnosti mimo jiné může spolupracovat s obcemi. Tato možnost je upravena v §46 - 54 ZO. V §55 ZO je formulovaná spolupráce s obcemi jiných států.

⁶ KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.

Zákon nepředepisuje způsoby spolupráce, ale pouze tři formy, podle kterých se může spolupráce uskutečnit. První způsob je na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu, druhý na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí a poslední způsob je založení právnických osob podle zvláštního zákona dvěma nebo více obcemi.⁷ Zvláštním zákonem je zde míněn zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen OZ). Tyto formy spolupráce obcí budou blíže vymezeny v kapitole Formy spolupráce obcí.

Stejně jako u obcí můžeme využít NOZ a to z toho důvodu, že vznikem svazku obcí vzniká právnická osoba. Další úprava je v § 3051 NOZ, kde je popsáno zájmové sdružení právnických osob. Může tedy dojít ke spolupráci mezi obcemi, ale také ke spolupráci mezi obcí a jinou právnickou osobou.

Kraje také mohou spolupracovat s ostatními kraji nebo s obcemi, nelze na to však použít ustanovení zákona č. občanského zákoníku 89/2012 Sb., jako u obcí. Kraje však nemohou být součástí svazku obcí (§ 26 z. č. 129/2000Sb., zákona o krajích dále jen ZK).⁸

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

⁸ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

3 Znaky a význam spolupráce obcí

3.1 Znaky spolupráce obcí

Pro pochopení významu spolupráce obcí je nutné definovat znaky spolupráce. Jsou jimi typy spolupráce podle funkcí (významu), formální způsoby vymezení podmínek spolupráce, mechanismy spolupráce, aktéři spolupráce, ekonomické modely, nástroje spolupráce apod. U jednotlivých znaků můžeme označit bariéry spolupráce nebo faktory úspěšného fungování.

Typy spolupráce lze rozlišit podle její funkce na vzájemnou výměnu informací a zkušeností, společný postup při vyjednávání, koordinaci rozvojových činností, zajištění veřejných služeb a realizaci rozvojových projektů.

Jak již bylo zmíněno, meziobecní spolupráce se uskutečňuje především v rámci samostatné působnosti. Mohou ale nastat případy, kdy spolupráce obcí je v rámci přenesené působnosti, např. dohoda o přesunu výkonu některých zákonem stanovených činností na jinou obec.⁹

Z hlediska formálního přístupu vymezení podmínek spolupráce rozlišujeme tři způsoby. Jedná se o institucionalizovanou, smluvní a ad hoc formu. První zmíněná forma je nejčastěji využívaná. Institucionalizovaná forma umožňuje a upravuje vzájemné vztahy zúčastněných subjektů (partnerů spolupráce). Typickým příkladem je založení svazků obcí, kdy účastníci (jednotlivé obce) komplexně a zřetelně ovlivňují život ve svých obcích. Tato forma společně s pravidelností setkávání zúčastněných partnerů a existencí společných rozvojových dokumentů, umožňuje dlouhodobě a cílené rozvíjení přínosů spolupráce. Dlouhodobost a stabilita je nezbytností pro efektivní spolupráci.

Typy aktérů je možné rozlišit na meziobecní spolupráci, spolupráci se soukromým sektorem (ziskovým nebo neziskovým), spolupráci s jinými subjekty veřejné správy. Jednotliví aktéři jsou blíže popsáni v kapitole Aktéři spolupráce obcí.

⁹ GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 16

Důležitými znaky jsou také účel a náplň spolupráce. Účelem v tomto smyslu je míněn cíl spolupráce a náplní je soubor aktivit vedoucích k dosažení účelu vzniku. Spolupráci podle okruhů cílů můžeme rozlišit na celkový rozvoj území, rozvoj určitých aspektů území a řešení konkrétních dílčích problémů.¹⁰

Na závěr této kapitoly jako shrnutí napomůže následující tabulka, kde v prvním řádku tabulky jsou nejdůležitější znaky spolupráce obcí. Znaky jsou nastíněné pro základní dvě formy spolupráce a to pro svazek obcí a místní akční skupinu.

Znaky spolupráce u svazku obcí a místní akční skupiny:

Forma spolupráce	Funkce spolupráce	Účel spolupráce	Náplň spolupráce	Formální přístup	Typy aktérů
Svazek obcí	Např. společný postup sdílení zkušeností	Celkový rozvoj území	Např. realizace projektů společné akce	Institucionalizovaný	Obce
Místní akční skupina	Např. koordinace rozvojové projekty	Podpora rozvojových aktivit	Např. pravidelná setkávání příprava projektů	Institucionalizovaný	Obce, podnikatelé, neziskový sektor

Zdroj: GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2., str. 26, upraveno

3.2 Význam spolupráce obcí

Spolupráce vzniká z nejrůznějších důvodů a pro každého z aktérů spolupráce je význam spolupráce velmi podstatný, protože cíle lze dosáhnout snadněji možná i kvalitněji, než kdyby o dosažení cíle usilovala obec sama. Spolupráci je možné považovat za součinnost určitého množství subjektů při

¹⁰ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 24-26.

dosahování určitého společného cíle. Spolupráce je důležitá pro fungování veřejné správy ale také pro rozvoj regionů.

Jak bylo zmíněno, spolupráce vzniká na základě různých důvodů. Chceme-li rozlišit formy spolupráce založené na nejrůznějších kombinacích vztahů zúčastněných subjektů a podmínek pro její naplňování podle zúčastněných partnerů, kterými mohou být složky státní správy, jednotky samosprávy, neziskové organizace, podnikatelský sektor či občané, pak o spolupráci v rámci veřejného sektoru mluvíme jako o spolupráci ve státní správě anebo samosprávě.

U státní správy se subjekty státní správy zabývají vymezenými oblastmi, které jsou spolu v interakci. Složky státní správy pracují tak, aby nebyly v rozporu s ostatními složkami. Tento vztah nejlépe vystihuje pojem koordinace, kde dochází k uvedení několika složek v soulad.

V samosprávě jednotlivé subjekty realizují svěřené úkoly a spolupráce jim umožňuje dosahovat synergického efektu a to zejména v oblasti úspor z rozsahu či využitím sdružování prostředků, vzájemné výpomoci či společného řešení problému. Synergický efekt je efekt spolupůsobení, součinnosti více činitelů, který je však kvantitativně či kvalitativně jiný než jejich prostý součet.¹¹

Obecní spolupráce má hlavně účelový důvod, který spočívá ve spojení obcí s cílem zabezpečovat potřeby, které jsou svěřené v ZO v rámci samostatné působnosti. Tyto potřeby jsou vypsány v § 35 odst. 1 a 2 ZO.

Dalším důvodem může být zabezpečení výkonu přenesené působnosti státní správy, který obcím plyne z § 7 ZO.¹²

3.3 Partnerství, spolupráce, participace

Při studiu toho tématu je možné narazit na několik velmi podobných pojmů. Jedná se o spolupráci, participaci a partnerství. Jaký výraz je však nejuvýstižnější? A co vlastně znamenají? To bychom si měli přiblížit v této

¹¹ Pojem synergický efekt. SCS.ABZ.CZ: *Slovník cizích slov* [online]. ČR: scs.abz.cz, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/synergicky-efekt>

¹² GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 14-18.

kapitole, což nebude tak jednoduché, protože všechny tři pojmy mají více definic a můžeme je chápat každý jinak.

Partnerství je termínem, který spíše chápeme jako mezilidský vztah nebo vztah nebo dvěma nebo více subjekty jakékoliv povahy. Jak bylo řečeno, rozlišujeme partnerství v mezilidských vztazích, ale také existují například politická partnerství (mezi politickými stranami, aktéry). Dále rozeznáváme partnerství, která uzavřely územně samosprávné jednotky, např. mezinárodní nebo regionální partnerství nebo kdy obce, města uzavírají partnerství s jejich sdruženími nebo se subjekty podnikatelského nebo občanského sektoru.

V současné době existuje mnoho partnerství a je nesnadné se orientovat v jejich strukturách a typech. Některá partnerství vznikají krátkodobě a po splnění společného cíle skončí, jiná naopak jsou dlouhodobá, protože aktéři mají dlouhodobý záměr a obě strany sdílí stejné hodnoty nebo myšlenky.

Partnerství má mechanismus, podle kterého mohou subjekty na lokální nebo regionální úrovni společně pracovat, vytvářet a realizovat rozvoj území. Partnerství tedy můžeme chápat jako účinný způsob společně pracovat.

Pro participaci můžeme použít významově stejné pojmy jako je účastenství, podílení se. Z filozofického hlediska je to jeden ze základních pojmů platonského učení o idejích, ze sociologického pohledu se jedná o svazek mezi lidmi, který je založený na citově afinitě a je důležitý pro sjednocení v jedné komunitě.¹³

Participace lidí na vymezení hlavních cílů veřejné politiky je vymezena jako nejširší účast veřejnosti na správě věcí veřejných. Nejedná se pouze o aktivní účast veřejnosti ve volbách, referendech či plebiscitech, ale jde o občanskou participaci, tzn. účast veřejnosti na každodenním rozhodování. Participaci však je možno chápat jako dobrovolné aktivity cílené na posílení vlivu ve vybraných oblastech zájmu jednotlivých aktérů.

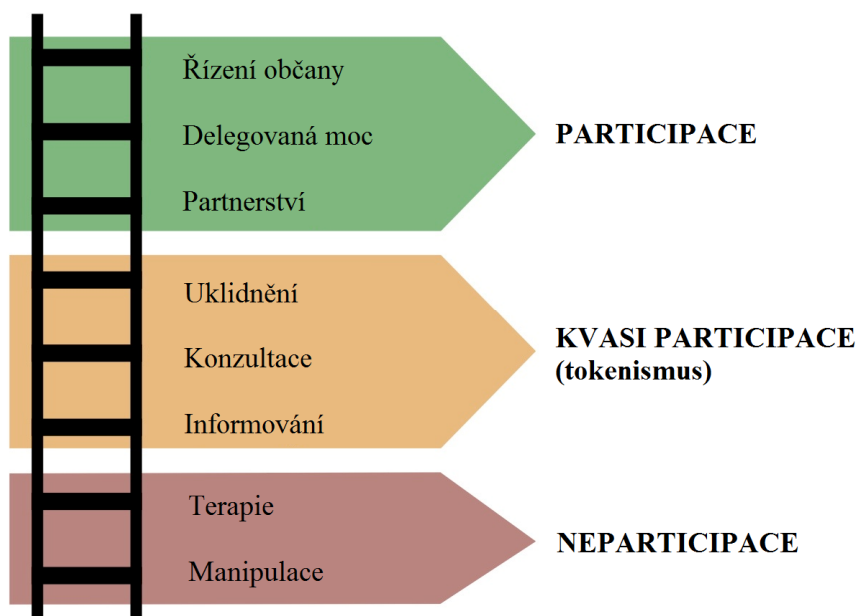
Participace je spojena s účastí veřejnosti, občanů na rozhodování a plánování prostřednictvím různých metod přímého a aktivního zapojení do

¹³ Pojem participace. *SCS.ABZ.CZ: Slovník cizích slov* [online]. Praha: ABZ.CZ, 2017 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/participace>

rozhodovacích procesů. Můžeme také participaci chápat jako rozšiřování prostoru pro možnost spoluúčasti občanů na rozhodování o veřejných záležitostech a na řešení aktuálních problémů v daném území.

Neměli bychom participaci chápat jako mechanismus výměny reprezentativní zastupitelské formy rozhodování za jiné způsoby vládnutí. Použitím participačních prvků do rozhodování neoslabujeme legitimitu ani odpovědnost volených zástupců.

Partnerství je v určité míře komplexnější a obsáhlejší než participace. Můžeme to vysvětlit tak, že se partnerství týká všech fází procesu veřejné politiky včetně toho, že někteří partneři se mohou na výkonu veřejné politiky sami podílet. Charakter partnerství je však ovlivněn participací jednotlivých subjektů. Zájem o věci veřejné a účast na záležitostech místní nebo regionální politiky jsou významné prvky pro rozvoj partnerských vztahů v území. Vztah mezi partnerstvím a participací je možné si ukázat na tzv. participačním žebříku, který představuje způsoby, jak mohou jednotliví aktéři ovlivňovat rozhodování, podíleje se na přínosech rozvojových aktivit a projektů.¹⁴

Zdroj: George Julian - Knowledge Transfer Consultancy, upraveno

¹⁴ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5, str. 51-59.

Participační žebřík vymyslela Sherry P. Arnstein, která ho uveřejnila v *Journal of the American Institute of Planners* v roce 1969. Tento model definovala jako strategii, prostřednictvím které se nemajetní lidé mohou zapojit do určování toho, jakým způsobem budou předávány informace, jaké budou cíle a priority.¹⁵

Při studiu tématu této práce se setkáváme i s termínem spolupráce, který nebývá odborníky považován za totožný s pojmem partnerství. Důvod proč odlišovat tyto fenomény může být skutečnost, že partnerství bývá spojováno s určitými formálními opatřeními a právními konotacemi a postrádá flexibilní rozměr, který má spolupráce.

Spolupráce je deskriptivní koncept, kdy se zaměřujeme na představení všech podstatných aktérů, kteří na základě společných cílů jsou ochotni vstoupit do přípravy a realizace projektů a aktivit v příslušné lokalitě, území.

Rozdíl také můžeme shledat v typech subjektů, které do vzájemných vztahů vstupují. Illner říká, že spolupráci ve vytváření a realizaci veřejných politik se rozumí vztahy symetrické povahy mezi dvěma nebo více aktéry stejného typu, kteří jsou si rovni.¹⁶ Podobně jako u partnerství je záměrem vytvoření a rozvoj těchto vztahů, které mají společný cíl nebo cíle. Naopak partnerství je vymezeno jako vzájemné vztahy, které vznikají a rozvíjejí se mezi subjekty různého právního statusu a legitimacy.¹⁷

Spolupráce se stala i předmětem národních nebo krajských soutěží, jejichž cílem je nejen ohodnotit místní samosprávu, ale i motivovat ostatní lokality ke spolupráci a participaci. Příkladem těchto soutěží je Obec přátelská rodině nebo Vesnice roku. Cílem druhé zmíněné soutěže je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost uskutečňování programů obnovy vesnic a upozornit širokou veřejnost na

¹⁵ *Občanská participace v plánování rozvoje*. Občanská participace v plánování rozvoje [online]. Ostrava, 2005 [cit. 2017]. Dostupné z: www1.osu.cz/home/Rumpel/WORKSHOP25.-26.5.2005/Micka%20participace.ppt

¹⁶ ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-067-4., str. 16

¹⁷ ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-067-4, str. 16.

význam venkova.¹⁸ Získání tohoto titulu přináší obci i finanční prostředky, které může využít na svůj další rozvoj.¹⁹

¹⁸ O soutěži. *Vesnice roku*: v programu obnovy venkova [online]. Praha: Vesnice roku v programu obnovy venkova, 2011 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.vesniceroku.cz/>

¹⁹ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5, str. 51-61.

4 Aktéři spolupráce obcí

Spolupráce je systémem, který se skládá z prvků (aktérů), jejich vzájemných vztahů, činností a prostředků, kterými jej naplňují a podmínek, ve kterých systém funguje. Podle formálních a neformálních vztahů účastníků spolupráce (aktérů) je utvářen celkový charakter spolupráce. Pro kvalitu spolupráce je potřebná schopnost aktérů hledat společná řešení a společně je realizovat. Ke zkvalitnění celé spolupráce může také přispět, když jsou ke společnému cíli přizváni další aktéři.

Nyní budeme však na aktéry nahlížet z hlediska jejich zapojení do rozvoje území s využitím partnerství a spolupráce. Se spoluprací souvisí proces deliberativní demokracie. Hlavní myšlenkou deliberativních konceptů je představa, že politika je především komunikace a diskuse, při níž nejde o součet zájmů, jejich sladění, vážení nebo konsensus, ale o výměnu názorů, při níž se utváří společné mínění. Nejde tedy jenom o prosazení zájmů, ale o deliberaci – rozpravu, při níž názor na to, co je vlastní zájem a jak je velký, teprve vznikne.²⁰ V závislosti na tomto přístupu je uplatnění principů komunitního plánování a participace veřejnosti.

Aktéry můžeme členit podle vztahu k řešenému problému či k připravovanému projektu, který vzniká v procesu zkoumané formy spolupráce, na podílející se, zainteresované a dotčené. Podílející se (shareholders) jsou subjekty, které jsou hluboce zapojené do procesu řešení či příprav, mohou se na něm také podílet. Do této části řadíme například obce nebo podnikatele. Skupinou zainteresovaných (stakeholders) jsou subjekty, na které bude aktivita působit. Jsou jimi např. občané a jejich sdružení, návštěvníci apod. Poslední skupinou jsou dotčení (placeholders - myšleno na územním principu). Za ně považujeme ty, v jejichž zájmovém území se aktivita realizuje (např. krajské úřady, správy chráněné krajinné oblasti či národních parků, ministerstva aj.). Postavení aktérů se mění, prolíná. Zařazení jednoho aktéra (např. obce) do jedné skupiny není vždy stejné, protože záleží na tématu či situaci.

²⁰ Deliberativní – a co dál? *Listy: Dvuměsíčník pro kulturu a dialog* [online]. Praha: Listy, 2005 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=054&clanek=040531>

Dalším členěním je z členění ekonomického a to sektorové členění národního hospodářství. Po zjednodušení můžeme rozlišovat veřejný sektor, komerční sektor a občanský sektor. Aktéři z jednotlivých sektorů jsou motivováni zejména jejich rozdílným předpokladem pro poskytování služeb. Využívají se tedy jejich silnější stránky.

Rozvoj obce ale i celého regionu záleží na možnostech, zájmu a průbojnosti jednotlivých aktérů. Význační aktéři mají většinou dostatek lidských a finančních kapacit, které napomáhají k podpoře vlastního rozvoje. Na druhé straně jsou slabší aktéři, kteří jsou limitováni. Příkladem jsou malé obce, neziskové organizace, malí podnikatelé.

V praxi dochází ke vztahu mezi silnými a slabými subjekty, což přináší většinou požadovaný úspěšný rozvoj. Taková spolupráce umožňuje dosažení řady komparativních výhod. Jednou z nich je, když se spolupráce zúčastňuje nějaká větší obec nebo město. Tyto subjekty mají větší ekonomické ale i organizační možnosti. Ekonomickou výhodou je samozřejmě to, že větší obec nebo město má vyšší rozpočet, proto jsou větší i členské příspěvky.

Při vytváření spolupráce například formou svazků nebo sdružení obcí je podstatná pozice členů (aktérů) a pravidla pro jejich obsazování. Často jsou klíčové i požadavky na kvalifikovanost výkonu a nároky na fungování příslušných mechanismů formy spolupráce. Výsledkem toho všeho je kvalitativní aspekt formující spolupráci.

Mezi základní a nejdůležitější aktéry spolupráce obcí patří starostové obcí a manažer spolupráce nebo orgány spolupráce. Následně za významné považujeme orgány samosprávy obce (zastupitelstvo popřípadě rada), podnikatele, neziskové organizace a občany. Samozřejmě kraje jsou také aktéry spolupráce.

Nyní se zaměříme na jednotlivé aktéry blíže. Začneme starostou obce, který stojí v čele obce a je jejím statutárním orgánem. Starosta zastupuje obec při jednáních s ostatními subjekty a je obvykle prvotním hybatelem pro vznik spolupráce, kdy jí i realizuje. Je zástupcem obce na jednání svazku a podílí se na činnosti a řízení svazku. Zastupitelstva nebo rady obce jsou založena na tom, že

jsou rozhodujícími orgány, takže také rozhodují o intenzitě a šíři toho, jak se obec či město zapojí do procesů spolupráce.

Orgány spolupráce mají charakter formální struktury, zajišťují fungování subjektu spolupráce a delegují pravomoci na manažera spolupráce. Pozice manažera spolupráce je nastíněna v následující podkapitole.

Spolupráce obce a podnikatele záleží na velmi dobrém kooperačním vztahu a kvalitě aktérů. Podnikatelé svou činností spoluutváří podmínky života v obci a tím ovlivňují celou společnost, ale také i ekonomickou stránku, protože obec může získat více peněz do svého rozpočtu. Při této spolupráci dochází ke střetu veřejných a soukromých zájmů.

Nevládní neziskové organizace jsou složkou občanské společnosti, jedná se především o občanská sdružení. Spolupráce obcí s neziskovým sektorem dochází především formou finanční podpory ze strany obce.

Občané jsou také považováni za aktéry spolupráce. Občané mají podobná práva k orgánům spolupráce stejně jako k orgánům obce. Tyto práva jsou vyjmenovaná v kapitole Právní zakotvení obce.

Jako na důležitého aktéra spolupráce můžeme nahlížet na kraje, které jsou vyšším územně správním celkem. Kraje vstupují do spolupráce, pokud je to v zájmu péče o rozvoj území nebo zlepšení podmínek pro obyvatelstvo. Cíleně podporují spolupráci metodicky, organizačně, ale také finančně, kdy vytváří nabídky dotačních titulů pro rozvoj obcí.²¹

4.1 Manažer spolupráce

Není povinné, aby svazek obcí měl svého manažera (popř. tajemníka, poradce). Ve velké míře svazek nemá manažera, protože si ho nemůže dovolit z finančních důvodů. V současné době se tato pozice objevuje častěji. Mnoho menších svazků, které mají minimální rozpočet, pozici manažera nezřizují, avšak právě manažer jim může pomoci k tomu, aby rozpočet svazku rostl, byl vyšší. Dobře odvedená práce manažera spolupráce obcí je neocenitelným přínosem

²¹ GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 46-50.

svazku. Pomáhá realizovat projekty na rozvoj území, zajišťovat finanční prostředky a vytváří vhodné prostředí pro spolupráci.

Daný svazek obcí vymezuje manažerovi náplň své činnosti podle potřeby svazku. Většinou se jedná o administrativní činnost spojenou s chodem svazku, někdy zodpovídá za splnění povinností svazku vyplývajících ze zákona, organizuje nebo řídí jednání orgánů svazku a připravuje na jednání potřebné dokumenty. Nejdůležitější činností manažera je však vyhledávání dotačních titulů z národních nebo evropských fondů a zpracování případných projektových žádostí.

Požadavky na pracovní pozici nejsou nějak stanovené. Jediným kritériem v dnešní době není jen dokončené vzdělání, i když v dnešní době jsou čím dál více preferováni absolventi vysoké školy, ale samozřejmě se také hledí na praxi a schopnosti uchazeče. Jako výhodu zde můžeme uvést praxi v soukromé sféře, která odlišně funguje od veřejné.

Schopnosti, které by měl manažer mít, jsou komunikativnost, aktivita, povzbuzovat a koordinovat obce při realizaci projektů, vyhledávat zdroje pro financování projektů.

Jelikož je rozpočet svazků převážně tvořen dotacemi, je i financování manažera závislé na dotacích. Část platu manažera bývá hrazena ze sdružených prostředků svazku, další část z realizovaného projektu, do kterého jsou samozřejmě započteny i náklady na zpracování žádosti a administrativní práci.²²

Na závěr si shrneme tuto kapitulu. Je zřejmé, že mezi klíčové aktéry patří především starosta obce a manažer spolupráce. Dalšími aktéry jsou zastupitelstva (rady), kraje, orgány spolupráce, podnikatelé, neziskové organizace a občané.

²² GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 48-50.

5 Formy spolupráce obcí

Jak bylo v předchozí kapitole uvedeno, spolupráci obcí upravuje především ZO v § 46 - 55. Způsoby spolupráce nejsou v zákoně uvedené, ale zákon stanovuje následující 3 formy, jak se spolupráce může uskutečňovat:

- Spolupráce na základě smlouvy, kterou obce mezi sebou uzavřely ke splnění konkrétního úkolu,
- Spolupráce na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí
- Spolupráce vznikající zakládáním právnických osob dvěma nebo více obcemi podle zvláštního zákona (OZ)²³

Existuje však mnoho dalších dělení. V této práci si však uvedeme dělení, které uvádí Galvasová, a to podle území a spolupracujících subjektů:

- Meziobecní spolupráce na regionální úrovni
 - Dobrovolný svazek obcí
 - Společná právnická osoba
 - Smlouva ke splnění konkrétního úkolu
- Spolupráce obcí se subjekty v území
 - Místní akční skupina
 - Místní Agenda 21
 - Public-private-partnership
 - Zájmové sdružení právnických osob

²³ ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-067-4., str. 18-19

- Národní struktury spolupráce obcí
 - Národní síť zdravých měst ČR
 - Svaz měst a obcí ČR
- Spolupráce s obcemi jiných států
 - Příhraniční impulzní centra
 - Euroregiony
 - Partnerská města a obce²⁴

Tohoto členění se budeme držet při rozebírání jednotlivých typů spolupráce.

5.1 Meziobecní spolupráce na regionální úrovni

5.1.1 Dobrovolný svazek obcí

DSO je základní a nejvýznamnější formou spolupráce obcí, proto mu ZO dává největší pozornost (§ 49-53 ZO). DSO vzniká v samostatné působnosti a je vytvářen ze své vlastní iniciativy za účelem dosažení společného cíle, zájmu. DSO je právnickou osobou, která vede své účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Svazek obcí požádá o přezkum hospodaření svazku za uplynulý kalendářní rok příslušný krajský úřad anebo zadá přezkum auditorovi.

Předmět činnosti DSO je uveden v ZO. Tento výčet není taxativní a uvádí následující úkoly:

- a) *úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata,*
- b) *zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich*

²⁴ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 27-28.

nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,

- c) zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území,*
- d) úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,*
- e) provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,*
- f) správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi.²⁵*

Anketa Vajdové a Čermáka, která proběhla mezi svazky v letech 2004 a 2005, ukázala, že nejčastějším předmětem činnosti je regionální rozvoj, podpora cestovního ruchu, ochrana a zlepšování životního prostředí.²⁶

DSO se zakládá smlouvou o vytvoření dobrovolného svazku obcí. Smlouva je účinná dnem přijetí jejího návrhu všemi účastníky, nestanoví-li smlouva jinak (může být stanovena pozdější účinnost, nikoliv dřívější). Smlouva obsahuje obecné náležitosti smluv, tedy vymezení jednotlivých účastníků smlouvy (název, sídlo, identifikační číslo) včetně uvedení osob oprávněných jednat jménem zakladatelů (starostové), projev vůle založit dobrovolný svazek obcí včetně vymezení názvu, sídla a předmětu činnosti svazku, datum a podpisy. Součástí této smlouvy je také určení, kdo bude ve statutárním orgánu.

DSO nabývá právní osobnosti dnem zápisu do rejstříku svazků obcí vedený u krajského úřadu podle sídla svazku obce. Do rejstříku se mimo jiné

²⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) - §50

²⁶ Vajdová, Z., D. Čermák. 2006. "Spolupráce obcí - anketa ve svazcích". Pp. 45-64 in: Vajdová, Z., D. Čermák, M. Illner. 2006. *Autonomie a spolupráce: důsledky ustavení obecního zřízení v roce 1990*". Sociologické studie Sociological Studies 0612. Praha: Sociologický ústav AV ČR, V.V.i.

zapisuje den vzniku, zrušení s uvedenými právními důvody, den zrušení, stanovy svazku, název a sídlo, apod. Krajský úřad vede tento rejstřík v přenesené působnosti.

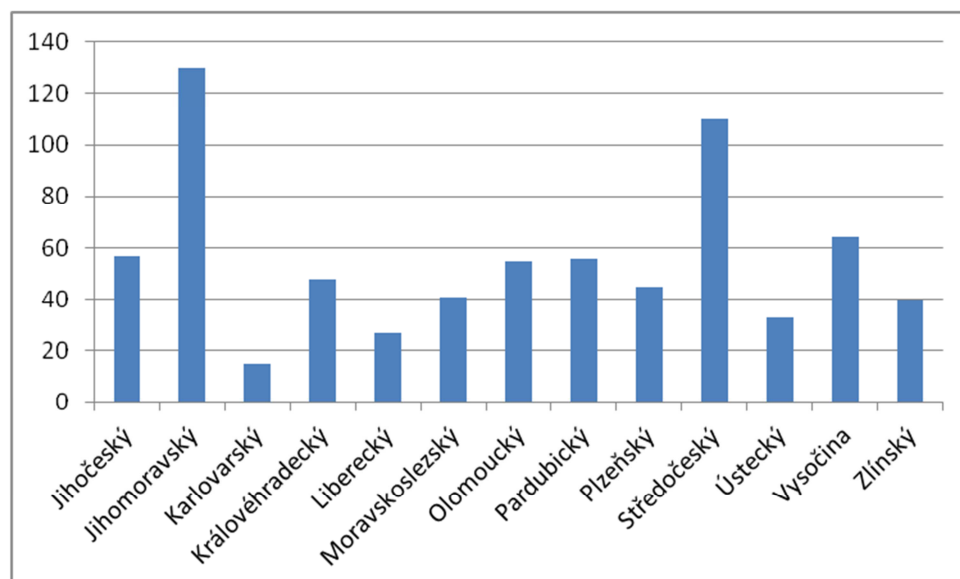
Ve výše zmíněných stanovách musí být uvedeno:

- a) název a sídlo členů svazku obcí,*
- b) název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti,*
- c) orgány svazku obcí, způsob jejich ustavování, jejich působnost a způsob jejich rozhodování včetně určení nejméně tříčlenného orgánu svazku obcí, který schvaluje účetní závěrku svazku obcí sestavenou k rozvahovému dni podle zákona o účetnictví,*
- d) majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí,*
- e) zdroje příjmů svazku obcí,*
- f) práva a povinnosti členů svazku obcí,*
- g) způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí,*
- h) podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu,*
- i) obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek obcí vytvořily.²⁷*

V zákoně o obcích je uvedeno, že tento svazek mohou vytvářet pouze obce, nebo obce mohou vstupovat do již vytvořených svazků, a jak již bylo zmíněno, kraje do těchto svazků nemohou vstupovat a to podle § 26 zákona 129/2000 Sb., o krajích.

Počet DSO v České republice k 30. 9. 2016 činí 721. Přehled DSO podle krajů naleznete v následujícím grafu.

²⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) - § 50 odst. 2

Zdroj: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/kraje/>

DSO bývá spojeno s pojmem mikroregion. Tento termín se používá v praxi, například v příručce MMR ČR, ale není na něj žádný odkaz v legislativě. Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, užívá pouze slovo region. Tím se však rozumí celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností, obcí nebo sdružení obcí.²⁸ Mikroregiony se mohou rozkládat ve více okresech, krajích.

Důležité je ale zmínit, že ne všechny DSO jsou současně i mikroregiony. Za vznikem mikroregionů stojí vždy nutnost pro společné prosazení zájmů a názorů venkovských obcí s cílem dosažení žádoucích změn ve všech obcích určitého prostoru.

5.1.2 Společná právnická osoba

Pokud splnění cíle vyžaduje stabilnější spolupráci, je možné, aby obce společně založily novou právnickou osobu (dále jen PO) - obchodní společnost. Založení a činnost této PO upravuje OZ.

Společnost vytvořená obcemi vzniká dnem, kdy je zapsána do obchodního rejstříku. Při založení může být výslovně řečeno, že se zakládá na dobu určitou, jinak platí, že je společnost založena na dobu neurčitou. Zánik společnosti je ke

²⁸ MU ESF Optimalizace právního a ekonomického prostředí pro rozvoj a zvýšení efektivity výkonu územní veřejné správy [on-line]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2004. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/odbor/reforma/optimzz.html>

dni výmazu z obchodního rejstříku. Zániku však předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace.²⁹

5.1.3 Smlouva ke splnění konkrétního úkolu

Tato forma je poměrně novou, byla poprvé ustanovena v roce 2000 v ZO. I když je tento způsob nový, je velmi často používaný způsob spolupráce a to asi u poloviny obcí.

Smlouva ke splnění konkrétního úkolu může být uzavřena pouze mezi obcemi. Spolupráce vzniká mezi dvěma nebo více obcemi, na dobu určitou nebo neurčitou a s předmětem zajištění konkrétního úkolu, který spadá do samostatné působnosti zúčastněných obcí. Tímto způsobem spolupráce nevzniká PO.³⁰

5.2 Spolupráce obcí se subjekty v území

5.2.1 Místní akční skupina

Termínem místní akční skupiny (dále jen MAS) chápeme partnerství mezi zástupci podnikatelů (např. zemědělci, živnostníci), občanské společnosti a veřejné správy (obce, města anebo jejich sdružení). Cílem partnerství je realizace projektů zaměřených na podporu venkova.

Tato forma spolupráce vyžaduje, aby byly vytvořeny společné orgány, které spravují společné prostředky těchto skupin a administrovat konkrétní aktivity a opatření celé skupiny. Aby mohla MAS formálně fungovat, je zapotřebí, aby skupina byla registrována u Ministerstva vnitra ČR. MAS také musí doložit vymezení struktury skupiny, organizační řád a právní subjektivitu, kterou skupina bude mít. Právní subjektivita MAS může být obecně prospěšná společnost (nejvíce využívaná forma), občanské sdružení nebo zájmové sdružení právnických osob.

²⁹ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 33.

³⁰ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 33.

Principem MAS je rozvoj partnerství mezi veřejným, soukromým a občanským sektorem s cílem podpory realizace rozvojových aktivit a dlouhodobého zlepšování kvality života na venkově.

Dalším principem je tzv. *bottom-up* princip. Jedná se o iniciativu zdola nahoru, to znamená, že by iniciativa a realizace rozvojových aktivit měla vycházet z potřeb místních aktérů, které jsou podporovány shora, nejčastěji bývá podporováno Ministerstvem zemědělství ČR nebo Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. MAS v České republice se mohou inspirovat mezinárodní zkušeností, především metodou LEADER, která byla aplikována na evropské úrovni od 90. let minulého století. Tato metoda se začala uplatňovat i u nás především po vstupu do Evropské unie (dále jen EU), částečně se využívala již před vstupem do EU.³¹

Metoda LEADER („Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale“ = Propojení aktivit rozvíjející ekonomiku venkovského prostoru) je založena na partnerské spolupráci subjektů v území. Subjekty jsou zástupci místních samospráv, podnikatelů a neziskových organizací. Základem MAS je partnerská dohoda o hlavních cílech rozvoje venkovského regionu, společná příprava strategií a realizace projektů k jejich naplnění.³²

V České republice jsou MAS zakládány v hranicích existujících DSO a měst, které rozvojové projekty již realizují, popř. paralelně s těmito strukturami. Někdy však MAS vznikly v regionech nebo oblastech, kde žádná partnerství nebyla. Finanční motivace vzniku MAS způsobila, že skupiny byly zakládány uměle a bez hlubších vztahů a vazeb mezi jednotlivými subjekty veřejného, soukromého a občanského sektoru. Některé skupiny však tento problém dokázaly překonat a prostřednictvím pozice koordinátora vytvořit dlouhodobě funkční svazek.

MAS se také setkávají s nízkou spoluprací z občanského a podnikatelského sektoru do společných aktivit. Malý zájem je dán nedostatečnou časovou a finanční kapacitou partnerů, ale také orientací na jiné specifické

³¹ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5, str. 160-164.

³² GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 34.

problémy. Často tedy dochází k tomu, že většinu aktivit MAS vykonávají představitelé měst a obcí (místní veřejná správa). K takovéto spolupráci už však není třeba MAS, postačuje už výše zmíněný DSO nebo neformální sdružení.

Dalším významem MAS kromě redistribuce finančních zdrojů z národních a nadnárodních zdrojů je například podpora rozvoje komunikací a spolupráce v rámci území, koordinace vytváření a implementace komplexních strategických dokumentů apod. Jistým přínosem je také aktivní spolupráce s dalšími významnými institucemi a sdruženími, jakými jsou Národní síť Zdravých měst ČR, Asociace krajů ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ministerstvo zemědělství ČR, Agrární komora, Evropské sdružení pro rozvoj venkova, Národní Sieť Slovenských Miestnych Akčných Skupin a mnoho dalších. Spolupráce s těmito spolky umožňuje přenášení zkušeností, formování požadavků na institucionální, finanční i legislativní podporu rozvíjení venkovských oblastí.

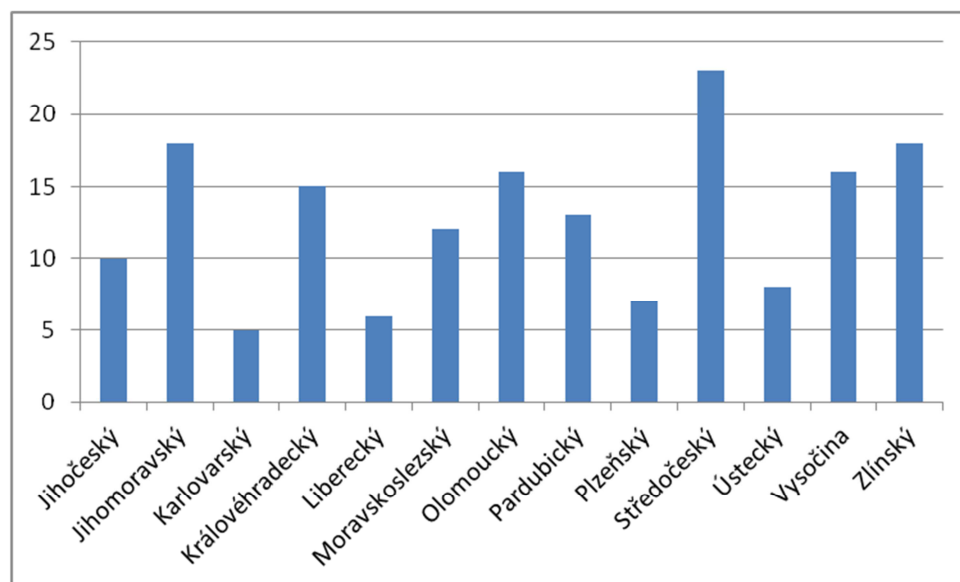
V ostatních zemích MAS nemají ani vlastní právní subjektivitu. Místní sdružení jsou pouze neformální skupiny spolupracujících subjektů, které podporují dobrovolné zapojování jednotlivců, organizací i podnikatelů do rozvojových procesů. Tento problém by se u nás mohl vyřešit tím, že by se zpřísnila nebo změnila pravidla pro přidělování finančních prostředků.

Počet MAS se zvyšoval v době, kdy se Česká republika začala připravovat na vstup do EU. První formy této spolupráce vznikaly v roce 2002. Další byly zakládány s ohledem na kapacitu a zájem čerpat finance z evropských fondů a dalších dotačních titulů.³³ Určitá obec může být v územní působnosti jen jedné MAS.³⁴

K 1. 3. 2017 je na území České republiky 180 MAS. Z toho k 17. 3. 2017 167 MAS je sdruženo v Národní síti Místních akčních skupin České republiky (dále jen NS MAS). Přehled MAS, které sdružuje NS MAS podle krajů k 1. 3. 2017, je uveden v následujícím grafu:

³³ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5, str. 160-164.

³⁴ NS MAS ČR [online]. Praha: Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z.s., 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/uzemni-pusobnost-mas/>

Zdroj: <http://nmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

Příloha č. 1 této práce je mapa působnosti NS MAS v České republice. Z mapy je zřejmé, že toto sdružení rozšířené a má tedy velkou územní působnost. Lze vypožorovat, že NS MAS sdružuje téměř 95% území České republiky.

Cílem NS MAS je sdružování MAS pracujících podle základních kritérií vydaných pro fungování MAS, rozvíjení spolupráce s dalšími aktéry, kteří působí ve prospěch venkova a jeho obyvatel, hájení společných zájmů členských MAS ve vztahu k orgánům státu, reprezentování členů NS MAS v jednáních na národní a mezinárodní úrovni apod.³⁵

5.2.2 Místní Agenda 21

Místní Agenda 21 (dále jen MA21) je mezinárodní program na zavedení zásad udržitelného rozvoje na místní úrovni. Udržitelný rozvoj bychom mohli zjednodušeně definovat jako způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby. Širší definici formuloval Josef Vavroušek a to jako způsob života, zaměřený na hledání harmonie mezi člověkem a přírodou, mezi společností a

³⁵ NS MAS ČR [online]. Praha: Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z.s, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://nmascr.cz/o-nas/>

jejím životním prostředím tak, abychom se co nejvíc přiblížili ideálům humanismu a úcty k životu a k přírodě.³⁶

MA21 vychází ze závěrů mezinárodního Summitu Země, který se konal v Riu de Janeiru v roce 1992. Cílem je zapojení veřejnosti do plánování rozvoje obcí, měst a regionů. Jedná se o proces, který zkvalitňuje správu věcí veřejných, strategického plánování (řízení), zapojování veřejnosti a využívání všech dosažených poznatků o udržitelném rozvoji v jednotlivých oblastech.

Kvalita MA21 je hodnocena souborem jednadvaceti kritérií. Podle stanovených měřítek je možné objektivně posoudit, které municipality uplatňují MA21 v praxi a na jaké úrovni se nacházejí. Hodnocení pro obec může být jedním z podkladů pro hodnocení žádostí o granty EU, ČR nebo krajů.³⁷

Kritéria MA21 se dělí do základních čtyř základní kategorií „A“-„D“, někdy se k těmto kategoriím přidává ještě tzv. „nultá“ kategorie, ve které jsou zájemci.

Každá kategorie má vlastní kritéria a jasně měřitelné ukazatele, které hodnotí úroveň realizace procesu MA21 v dané municipalitě. Municipality zde mohou být:

- Malá obec - obce do 2000 obyvatel
- Obec - statutární města i jednotlivé městské obvody se mohou registrovat také jako obec
- Mikroregion
- Kraj
- MAS
- Ostatní - spřátelené organizace, soukromé, nevládní neziskové organizace a firmy, které chtějí být registrované v systému MA21³⁸

³⁶ Galvas, M., Kubátová, J.: *Vybrané aspekty práva a trvale udržitelného rozvoje*. In Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Philosophica, POLITOLOGICA 5. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006

³⁷ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 36.

³⁸ Kritéria MA21. *Místní Agenda 21* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z:

<http://ma21.cenia.cz/Z%C3%A1kladn%C3%ADinformaceoMA21/Kriteriama21/tabid/93/language/cs-CZ/Default.aspx>

Označení kategorie	Název kategorie	Úroveň	Předpoklad pro dosažení	Příklady v ČR (2017)
-	Zájemci	-	Zájemci o problematiku MA21	Bezděkov, Královská stezka, Polná, ... (celkem 84)
D	Start	Základní	Organizační zajištění procesu MA21	Benešov, Adamov, Vítkov, ... (celkem 25)
C	Stabilizace	Mírně pokročilá	Aktivní zapojení veřejnosti a politické zastřešení procesu MA21	MAS Opavsko, Bory, Moravskoslezský kraj, Prachatice, ...(celkem 49)
B	Systém řízení	Pokročilá	Zavedení a používání systému řízení municipality dle zásad MA21	Kopřivnice, Křižánky, Vsetín
A	Dlouhodobý proces	Nejvyšší	Dlouhodobý rozvoj za aktivní účasti veřejnosti, založený na principech udržitelného rozvoje a směřující ke zvyšování kvality života svých občanů	Chrudim, Litoměřice

Zdroj: <http://ma21.cenia.cz/Default.aspx>

5.2.3 Partnerství veřejného a soukromého sektoru

Partnerství veřejného a soukromého sektoru se uskutečňuje mnoha způsoby, za odlišnými účely a v různém rozsahu. Jednou z forem této spolupráce je partnerství veřejného a soukromého sektoru (angl. Public Private Partnership, dále jen PPP).³⁹

Často dochází k tomu, že správní orgány nejsou schopny ze svých zdrojů zajistit potřebné veřejné služby nebo marketingově zmapovanou poptávku obyvatel po jejich rozšíření či zkvalitnění. Taktéž nemají příslušné kapacity k optimalizovanému či maximalizovanému a zároveň hospodárnému uspokojení potřeb občanů. Stává se tedy výhodnějším poskytovat část takových služeb ve spolupráci se soukromým sektorem, který je schopen zajistit širší sortiment nabízených služeb.⁴⁰

Dosud získané zkušenosti ukazují na to, že pro úspěšnost je potřeba pragmatické kalkulace oboustranné výhodnosti, dobrovolnosti spolupráce, zurčené její užitečnosti a relevantnosti.

Nejčastějšími formami PPP jsou kontrakt, pronájem veřejného podniku, společný podnik, schválení práva provozovat určitou komerční činnost (koncese), oprávnění využívat určitý produkt nebo know-how (licence), pronájem investice (leasing) apod. Další možností PPP je financování veřejných investic ze soukromých zdrojů nebo dočasná pomoc, kterou správní orgán získá od soukromého subjektu.

Všechny výše zmíněné formy však jsou spjaty s rizikem, které vyplývá z neseříznosti partnerů, nestabilizovaného institucionálního a především právního prostředí.⁴¹

Města a obce se v České republice do PPP příliš nezapojují. Důvodem toho je, že nemají dostatek finančních prostředků a také zde byla nepostačující legislativní úprava.

³⁹ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 38.

⁴⁰ OSTŘÍŽEK, Jan. *Public private partnership: příležitost a výzva*. Praha: C.H. Beck, 2007. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7179-744-9, str. 35.

⁴¹ KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4, str. 173-174.

Ministerstvo financí ČR zřídilo Centrum pro podporu implementace PPP, které má poskytovat metodické a informační materiály. Dalšími organizacemi na podporu PPP v ČR jsou např. PPP Centrum anebo Asociace PPP.⁴²

5.3 Národní struktury spolupráce obcí

5.3.1 Svaz měst a obcí České republiky

Svaz měst a obcí České republiky (dále jen SMO) je zájmové sdružení, kde členem může být pouze obec ve smyslu ZO. SMO hájí společné zájmy a práva obcí sdružených a vytváří podmínky pro řešení problémů a otázek společných pro jeho členy.

V této organizaci jsou zřizované komory, které mají zajišťovat požadavky jednotlivých druhů obcí. SMO je partnerem vlády a Parlamentu České republiky, neboť spolupracuje na legislativních návrzích prostřednictvím připomínkování právních norem v oblastech týkajících se místní samosprávy.

SMO také koordinuje program partnerské spolupráce měst a obcí, ať už se jedná o spolupráci mezi asociacemi členských zemí Evropské unie nebo o podporu vytváření demokratického systému samospráv v zemích bývalé Jugoslávie, na Ukrajině a v Bělorusku.⁴³

5.3.2 Národní síť zdravých měst České republiky

Národní síť zdravých měst České republiky (dále jen NSZM) je asociace místních samospráv a svazků obcí, které se programově hlásí k principům udržitelného rozvoje. Tyto obce nebo svazky zapojují veřejnost do rozhodovacích procesů a podporují zdravý životní styl obyvatel.⁴⁴

⁴² GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 38-39.

⁴³ GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 40.

⁴⁴ ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-067-4, str. 27-28.

V současné době má NSZM 130 členů, má regionální vliv na 2152 měst a obcí, ve kterých žije 5,441 milionu obyvatel (52% populace ČR).⁴⁵ Spolupráce mezi členy NSZM se týká různých témat, která zahrnují např. komunitní plánování, mezinárodní spolupráci, školy, environmentální management, handicapované spoluobčany, monitoring stavu municipality, stezky zdraví, stravování a potraviny, volný čas dětí a mládeže.

Tato asociace se také zapojuje do celostátních kampaní, kterými jsou např. Den Země, 30 dní pro neziskový sektor, Světový den bez tabáku.⁴⁶

5.4 Spolupráce s obcemi jiných států

5.4.1 Euroregiony

V 50. a 60. letech vznikly myšlenky, aby byly vytvořeny formy přeshraniční spolupráce. Důvodem byla reakce na nedostatečné zastoupení lokálních a regionálních zájmů v evropských integračních procesech. V době, kdy docházelo k posilování lokální a regionální autonomie (80. - 90. léta), přibývá počet různých přeshraničních partnerství. Tato forma přeshraniční spolupráce je nejvíce stabilním partnerstvím z dalších typů mezinárodní spolupráce.

Spolupráce je založena na pevné a stanovené struktuře se statutem *euroregion*.

Cílem euroregionů je snižovat negativní dopady hranic na administrativní, fyzické ale i mentální bariéry mezi jednotlivými státy a regiony v Evropě. Regiony, které jsou na hranicích, většinou trpí vysokou nezaměstnaností, nedostatečnou nabídkou pracovních příležitostí, nedostatečnou dopravní obsluhností, málo rozvinutými službami a specifickými ekonomickými i sociálními problémy. Přeshraniční spolupráce může významně pomoci k řešení společných problémů a k vytváření nástrojů rozvoje.

Většina současných projektů je zaměřena do všech podstatných oblastí místního a regionálního rozvoje. Jedná se např. o rozvoj lidských zdrojů, krizový

⁴⁵ *Národní síť Zdravých měst ČR: Přehled členských municipalit - mapa* [online]. 2017: Praha, Národní síť Zdravých měst ČR [cit. 2017]. Dostupné z: <https://www.zdravamesta.cz/index.shtml?apc=r2087231t>

⁴⁶ GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 40-42.

management, zlepšování dopravní dostupnosti, spolupráce v oblasti ochrany přírodních zdrojů, rozvoj podnikatelských aktivit, rozvoj cestovního ruchu apod.⁴⁷

V současné době u nás funguje celkem 13 euroregionů⁴⁸. Oproti Rakousku, kde existuje 9 euroregionů, a Slovensku, na jehož území funguje pouze 7 euroregionů, je počet na Českou republiku poměrně vysoký.⁴⁹

5.4.2 Přeshraniční impulzní centra

Přeshraniční impulzní centra (dále je GIZ) jsou pilotním projektem v Evropě. Je to forma přeshraniční spolupráce, která má svojí specifickou organizační strukturu mezi Rakouskem, Slovenskem a Maďarskem.⁵⁰

Úlohou GIZ je pomáhat překonávat technické ale i společenské hranice. Jejich stěžejní okruhem aktivit je hospodářství, kultura a sociální oblast. Výsledkem by mělo být odstranění předsudků a motivace obyvatelstva k přeshraniční spolupráci. Pokud přeshraniční spolupráce funguje, nejvíce na tom mohou profitovat podniky, které se rozhodnou působit i za hranicemi státu.

Celkem existuje 11 GIZ, nejedná se však jenom o české regiony s jejich zahraničními protějšky, ale jde o spolupráce rozkládající se i na slovensko-rakouské a slovensko-maďarské hranici.

I po vstupu České republiky, Slovenské republiky a Maďarska do EU se význam přeshraniční spolupráce nemění.⁵¹

5.4.3 Partnerská města a regiony

Obce, města ale i kraje v České republice uzavírají stabilnější partnerské svazky, které jsou založeny na pravidelné institucionalizované spolupráci mezi dvěma municipalitami. Jde o tzv. partnerská města nebo partnerské regiony. Tato

⁴⁷ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5, str. 143-144

⁴⁸ Český statistický úřad: Seznam euroregionů v příhraničních oblastech ČR [online]. Praha: ČSÚ, 2014 [cit. 2017]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/xu/seznam_euroregionu_v_prihranicnich_oblastech_cr

⁴⁹ GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 43-44.

⁵⁰ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5, str. 143.

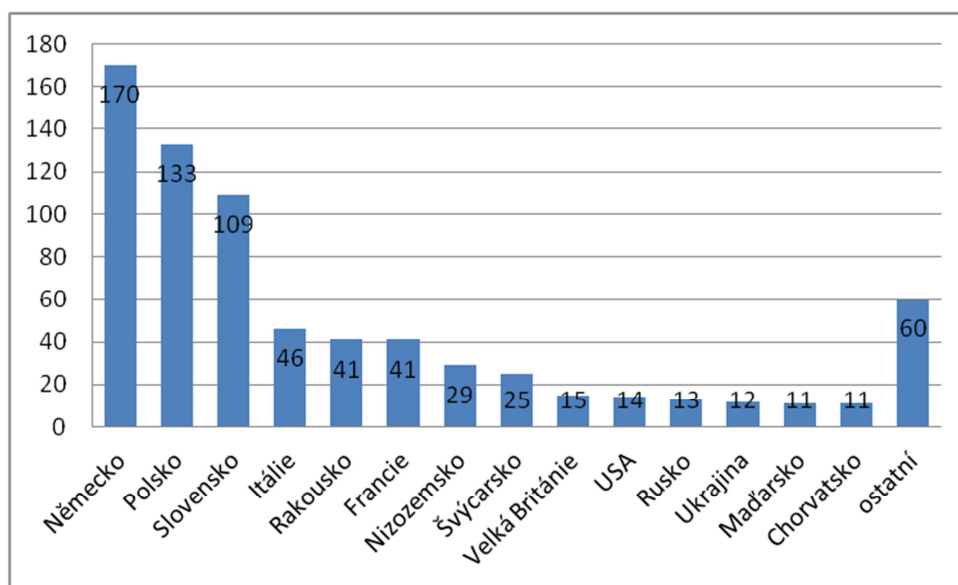
⁵¹ GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2, str. 42-43.

spolupráce vzniká partnerskou dohodou nebo dohodou o spolupráci, která je považovaná za předstupeň oficiální partnerské dohody.

Mezi partnerskými městy a regiony se obvykle vyměňují poznatky a zkušenosti jednotlivých měst při řešení vybraných problémů, přenáší se know how, probíhají různé stáže apod.

Partnerství je možné uzavřít i se vzdálenějšími regiony nebo zeměmi, k tomu však dochází málokdy. Častějším případem je, že obce uzavřou partnerství s obcí ze sousedního státu. Partnerství bývá obvykle uzavíráno mezi municipalitami, které něco spojuje např. historie, kultura nebo kontakty mezi obyvateli nebo představiteli města.

K roku 2012 mělo celkem 229 měst České republiky uzavřenou partnerskou spolupráci s celkem 730 městy z 36 zemí. Ze zmíněných 730 partnerství je 616 podpořeno nějakou formou oficiálního dokumentu jako je usnesení zastupitelstva nebo uzavření dohody o spolupráci apod.⁵² Následující tabulka ukazuje, se kterými zeměmi česká města uzavírají partnerství:

Zdroj: *Současné trendy v partnerství měst a obcí: Sběrka praktických příkladů mezinárodní spolupráce* [online].

⁵² HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí: Sběrka praktických příkladů mezinárodní spolupráce* [online]. 1. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2012 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/publikace/publikace-soucasne-trendy-v-partnerstvi-mest.aspx>

Obec, která má zájem o zahraniční partnerství, může využít služeb Svazu měst a obcí v ČR, kdy na webovém portálu je možné najít potencionální partnery.⁵³

⁵³ KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5, str. 145- 148.

6 Dobrovolný svazek obcí CHOPOS

Tato kapitola popisuje Svazek obcí CHOPOS (dále jen CHOPOS). Jedná se o DSO, který se rozkládá na okrese Benešov ve Středočeském kraji. V následujících podkapitolách se seznámíme obecně s CHOPOSEM, s jeho strukturou a jeho aktivitami.

6.1 Charakteristika CHOPOSU

CHOPOS je dobrovolný svazek obcí podle ZO, který vznikl 11. 3. 1999 se sídlem Chotýšanech 54, 257 28 Chotýšany, zápisem do rejstříku svazků obcí u Krajského úřadu Středočeského kraje pod číslem 5/2002/BN.⁵⁴ Zakladatelskými obcemi byly Chotýšany, Postupice, Struhařov a Popovice.⁵⁵ V současné době je ve sdružení 21 obcí. K zakládajícím obcím se přidaly obce Bílkovice, Čakov, Český Šternberk, Divišov, Drahnovice, Kozmice, Litichovice, Ostředek, Petroupim, Psáře, Soběhrdy, Teplýšovice, Třebešice, Vodslivy, Vranov, Všechlapy a Xaverov.⁵⁶

Od prvních stanov z dne 10. 2. 1999, podle kterých byl založen mikroregion CHOPOS, se stanovy změnilly celkem sedmkrát. Nejnovější stanovy jsou ze dne 6. 1. 2016 a jsou k nahlédnutí v Příloze č. 2.⁵⁷

Orgány, kterými CHOPOS jedná, je předseda svazku a zástupce předsedy. Od 27. 12. 2013 tyto pozice zastává Ing. Libor Matoušek a zástupce je Jiří Černý. Jak bylo zmíněno v teoretické části důležitou úlohu má manažer spolupráce a tím je v CHOPOSU Ing. Miroslav Kratochvíl, který zastává tuto funkci od dubna 2008.⁵⁸

Původně byl CHOPOS založen za účelem spolupráce při řešení společných úkolů, týkajících se zlepšování života obyvatel a celkové obnovy. Od

⁵⁴ Úplný oficiální název povinného subjektu. *Svazek obcí CHOPOS* [online]. Chotýšany: CHOPOS, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.chopos.cz/kontakty/12-uplny-oficialni-nazev-povinneho-subjektu.html>

⁵⁵ CHOPOS - Rejstřík dobrovolných svazků obcí. Středočeský kraj [online]. Praha: Středočeský kraj, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rejstrik-dobrovolnych-svazku-obci/>

⁵⁶ Příloha č. 1 této práce

⁵⁷ CHOPOS - Rejstřík dobrovolných svazků obcí. Středočeský kraj [online]. Praha: Středočeský kraj, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rejstrik-dobrovolnych-svazku-obci/>

⁵⁸ Příloha č. 3 - rozhovor s Ing. Miroslavem Kratochvílem

vzniku DSO však stanovy prošly vývojem a CHOPOS se více zaměřil na veřejnou správu.⁵⁹ Podle současných stanov se svazek zaměřuje na oblasti: zvýšení kvality života ve venkovských oblastech, zpracování strategie i konkrétních opatření hospodářského rozvoje mikroregionu, spolupráce při obnově venkova a rozvoji cestovního ruchu v regionu Posázaví, výměny know-how mezi partnerskými obcemi v ČR a zemích EU a další. Ze stanov je zřejmé, že je CHOPOS víceúčelovým svazkem.⁶⁰ Hlavní cílem je posílit administrativní kapacitu obcí na bázi meziobecní spolupráce bez ztráty municipalit samostatného rozhodování. Pracovníci DSO poskytují představitelům obcí různá odborná poradenství nebo řešení obecních požadavků.⁶¹

Podle Kratochvíla se starostové zapojují do spolupráce úměrně svým potřebám. Více však spolupráce využívají starostové a starostky uvolnění ze zaměstnání, což je asi 13 z celkových 21 sdružených obcí.⁶²

6.2 Projekty CHOPOS

V roce 2016 se CHOPOS přihlásil do projektu SMO, který se jmenuje Posilování administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce. Záměrem projektu je vytvoření a provoz tzv. center společných služeb (dále jen CSS). Toto probíhá v rámci DSO, jehož prostřednictvím se mohou obce zapojit s cílem zajistit efektivnější poskytování veřejných služeb občanům. Celkově je do tohoto projektu zapojeno 83 DSO, což je více než 1.600 obcí.⁶³ Náplní zmíněného projektu je poskytování odborné podpory a poradenství obcím při výkonu veřejné správy. Je to především v oblastech fungování obce a jejich orgánů (zastupitelstvo, rada, starosta, odměňování, obecně závazné vyhlášky, nařízení obce, volby do zastupitelstev, místní referendum, odpovědnost zastupitelů – politická, právní); financování obcí - příjmy (včetně místních poplatků a dotací), výdaje, rozpočtový proces; hospodaření obcí (nakládání s majetkem,

⁵⁹ Příloha č. 3 - rozhovor s Ing. Miroslavem Kratochvílem

⁶⁰ Příloha č. 2 - Stanovy CHOPOS

⁶¹ Příloha č. 3 - Rozhovor s Ing. Miroslavem Kratochvílem

⁶² Příloha č. 3 - Rozhovor s Ing. Miroslavem Kratochvílem

⁶³ Centra společných služeb obcí. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/nase-projekty/centra-spolecnych-sluzeb-obci/zajem-o-centra-spolecnych-sluzeb-mest-a-obci-roste-vyuzivaji-je-samospravy-i-lide.aspx>

majetkoprávní vztahy, smluvní zajištění); územní rozvoj obce, územně plánovací dokumentace a mnoho dalších.⁶⁴

CHOPOS pomáhá s realizací mnoha individuálních projektů, které jsou většinou dotačně podpořena, od podání samotné žádosti až po závěrečné vyúčtování. Většina žádostí se týká věcí, na zlepšení kvality života ve venkovských oblastech (oprava komunikací, výstavba hřišť apod.).

Můžeme zde uvést projekt „Přístavba základní školy v Chotýšanech“, jehož náklady byly přes 20 mil. Kč. Na tuto činnost CHOPOS pomohl získat dotační podporu, ale také po celou dobu realizace hlídal celou administrativu.

Druhým zmíněným projektem, který je zaměřen na vytvoření komplexního systému sběru bioodpadu ve 14 zapojených obcích, je „Systém pro sběr BRO v mikroregionu CHOPOS“. Ten má za cíl snížit množství ukládaných odpadů na skládku a zvýšit celkové materiálové využití odpadů obcí.

Podle Kratochvíla nejobtížnějším z časového hlediska ale zároveň nejlépe zpracovaným projektem byla „Rozhledna Špulka s naučnou stezkou“.⁶⁵ Rozhledna se stala symbolem mikroregionu CHOPOS a to už tím, že si všichni starostové a starostky sdružených obcí stanovili tento společný cíl. Od prvotní myšlenky do slavnostního otevření uteklo 5 let. Ze tří architektonických návrhů vytvořených Ing. arch. Ivetou Torkoniakovou, vyhrála s naprostou převahou rozhledna, tehdy ještě s pracovním názvem Špulka. Název a tvar symbolizuje špulku k navnutí něčeho dlouhého, pevného, někdy však i křehkého, což představuje vztahy všeobecně. Financování rozhledny proběhlo v dnešní době neobvykle, jelikož se jedná o vícezdrojové financování. Na financování se zúčastnily jednak samotné obce, část tvořila dotace, společnost WIFCOM a.s., Rádio Sázava a početná skupina dárců, která obsahovala občany, ale také PO působící v regionu.⁶⁶

Současný nedokončený projekt dlouhodobějšího charakteru je „Skupinový vodovod CHOPOS“. Vodovod napájený z přivaděče ÚN Želivka má být zaveden

⁶⁴ Příloha č. 3 - Rozhovor s Ing. Miroslavem Kratochvílem

⁶⁵ Příloha č. 3 - rozhovor s Ing. Miroslavem Kratochvílem

⁶⁶ Špulka: O nás. *Rozhledna Špulka* [online]. Chotýšany: Rozhledna Špulka, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.rozhlednaspulka.cz/o-nas/>

do sedmi obcí a bude sloužit asi pro 2.500 obyvatel. Vodovod bude napojen z vodovodního přivaděče ÚN Želivka v Křešicích, odtud povede do Zálesí, kde bude vodojem, který bude distribuovat vodu ve třech trasách. Předpokládané náklady činí asi 160 mil. Kč. Předpokládá se, že výše dotace bude 63% a projekt bude dokončen nejpozději v roce 2020, kdy musí být zkolaudován a uveden do provozu.⁶⁷

⁶⁷ Příloha č. 3 - Rozhovor s Ing. Miroslavem Kratochvílem

7 Závěr

Většina malých obcí je zapojena do nějaké formy spolupráce. Jedním z důvodů může také jistě být to, že obce se nechtějí slučovat, čímž by ztratily samosprávné kompetence. Dalším důvodem může být, že u malých obcí nejsou starostové uvolnění, a tudíž na chod obce nemají tolik času. Spolupráce obcí je však založena na principu dobrovolnosti, takže je na samotné obci, jakým směrem tuto spolupráci nasměruje.

V kapitole Partnerství, spolupráce a participace popisují rozdíly těchto fenoménů, které však můžeme chápat každý jinak. Uvádím zde také soutěže, které se zabývají spoluprací. Jedná je například o soutěž Obec přátelská rodině nebo Vesnice roku. Jako příklad můžeme uvést obec Teplýšovice, která je členem DSO CHOPOS, a která se zúčastňovala druhé jmenované soutěže. V roce 2011 obec Teplýšovice získala 3. místo v celostátní soutěži Zelená stuha České republiky, za příkladný postup obce při obnově funkčních krajinných struktur a prvků ekologické stability v zemědělské krajině. V následujícím roce byla obec Teplýšovice oceněna Bílou stuhou za činnost mládeže. Obě tyto ocenění znamenaly pro obec finanční přínos celkem milion korun.⁶⁸

V České republice existuje mnoho forem spolupráce a myslím si, že by obce těchto možností měly využívat, co nejvíce. Pro obce je přínosné, aby byly členy v národních strukturách spolupráce, např. Svazu měst a obcí České republiky. Organizace, které se zabývají národní strukturou spolupráce obcí, hájí zlepšení podmínek pro rozvoj obcí na státní ale i evropské úrovni.

Při bádání v materiálech Národní sítě Místních akčních skupin České republiky, mě zaskočilo, jak velkou územní působnost toto sdružení má. Jedná se téměř o 95% území České republiky, což je patrné z mapy, kterou naleznete jako Přílohu č. 1. Úloha NS MAS ČR je však zřejmá. Jde o sdružování MAS, rozvoj spolupráce s dalšími aktéry, hájení zájmů členských MAS, reprezentace a zastupování MAS, propagace a popularizace úloh MAS a podílení se na pořádání konferencí.

⁶⁸ Teplýšovice: Vesnice roku. *Obec Teplýšovice* [online]. Teplýšovice: CHOPOS, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: http://www.obecteplysovice.cz/area.asp?place_id=5&area_id=56

Velmi zajímavá a pro mě nepříliš známá je spolupráce s obcemi z jiných států. Jelikož žijí ve Středočeském kraji, tento druh spolupráce může probíhat pouze formou partnerských měst. Při studiu tohoto tématu mě překvapilo, kolik v České republice existuje Euroregionů a Přeshraničních měst.

Další zajímavý tématem, které nebylo předmětem této práce, je problematika financování spolupráce mezi obcemi. Téma financování spolupráce obcí by si zasloužilo samostatný výzkum.

Přínos této práce hodnotím kladně pro mé další studium ve veřejné správě, ale také pro studenty, kteří se tímto tématem mohou zabývat. V první řadě jsem si sama prohloubila znalosti o spolupráci ve veřejné správě. Také jsem se více seznámila s činností v DSO CHOPOS, díky kterému vidím jak obec, ve které žiji, se rozvíjí.

8 Resumé

My thesis focuses on the issue of municipal cooperation in the Czech Republic. Basis of this thesis is to describe the different forms of cooperation between municipalities and to analyze their legal regulations. Next important elements are subjects in this cooperation.

The next goal of this thesis is to identify and systematize the benefits of cooperation and verify their real utilization in a current situation. Nowadays cooperation of municipalities is an important development instrument.

Small municipalities (no more than 2000 habitants) cooperate the most often in the Czech Republic.

In the Czech Republic are two basis groups of municipal cooperation. The first is DSO (voluntary association of municipalities), which is legal entity of municipalities. The second group is MAS (Local Action Group). MAS is legal entity too, but it is not formed of municipalities. It is based on subject's cooperation in the public, private and non-profit sector.

In the final chapter, I write about DSO CHOPOS, which is one of 721 DSO in the Czech Republic. CHOPOS is an example of the successful use of this form cooperation.

Zdroje:

Literatura:

- Arnstein, S.: *A Ladder of Citizen Participation*, In: Journal of the American Institute of Planners (35) 4:216-24, July 1969.
- ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-067-4.
- Galvas, M., Kubátová, J.: *Vybrané aspekty práva a trvale udržitelného rozvoje*. In Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Facultas Philosophica, POLITOLOGICA 5. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006
- GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.
- HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS, Barbora VESELÁ a David KOPPITZ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí: Sbírka praktických příkladů mezinárodní spolupráce* [online]. 1. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2012 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/publikace/publikace-soucasne-trendy-v-partnerstvi-mest.aspx>
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5.

- LOUDA, Tomáš, Jiří GROSPÍČ a Lenka VOSTRÁ, ed. *Modernizace veřejné správy v Evropě a České republice: sborník příspěvků z workshopu s mezinárodní účastí* : Praha 22.-23.11.2005. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-738-0001-2.
- OSTŘÍŽEK, Jan. *Public private partnership: příležitost a výzva*. Praha: C.H. Beck, 2007. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7179-744-9.

Použité zákony:

- Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky
- Evropská charta místní samosprávy, 1985 Štrasburk
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Internetové zdroje:

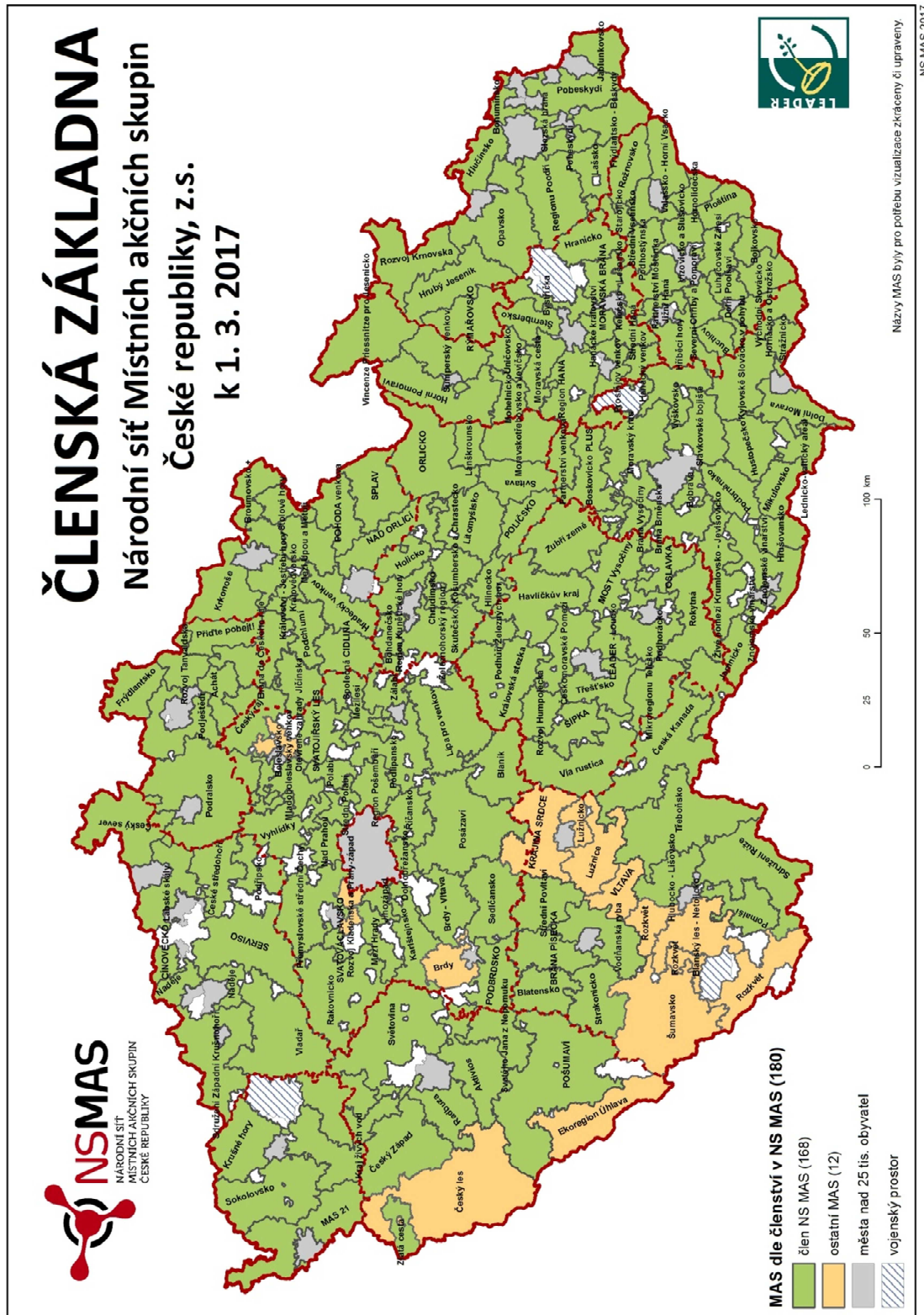
- Veřejná správa: Mezinárodní organizace a veřejná správa. Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2012: Ministerstvo vnitra ČR, 2012 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-92.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- Epravo.cz: Evropská charta místní samosprávy [online] 2001 [cit. 2017] Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-charta-mistni-samospravy-13600.html>
- *Pojem synergický efekt*. SCS.ABZ.CZ: Slovník cizích slov [online]. ČR: scs.abz.cz, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/synergicky-efekt>
- *Pojem participace*. SCS.ABZ.CZ: Slovník cizích slov [online]. Praha: ABZ.CZ, 2017 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/participace>

- *Social Media And Citizen Engagement*. George Julian: Knowledge Transfer Consultancy [online]. UK: George Julian, 2013 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.georgejulian.co.uk/2013/01/22/social-media-and-citizen-engagement/>
- *Občanská participace v plánování rozvoje*. Občanská participace v plánování rozvoje [online]. Ostrava, 2005 [cit. 2017]. Dostupné z: www1.osu.cz/home/Rumpel/WORKSHOP25.26.5.2005/Micka%20participace.ppt
- O soutěži. *Vesnice roku: v programu obnovy venkova* [online]. Praha: Vesnice roku v programu obnovy venkova, 2011 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.vesniceroku.cz/>
- Deliberativní – a co dál? *Listy: Dvoutměsíčník pro kulturu a dialog* [online]. Praha: Listy, 2005 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=054&clanek=040531>
- *Monitor: Územní monitor* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/kraje/>
- MU ESF Optimalizace právního a ekonomického prostředí pro rozvoj a zvýšení efektivity výkonu územní veřejné správy [on-line]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2004. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/odbor/reforma/optimzz.html>
- *NS MAS ČR: Místní akční skupiny* [online]. Praha: Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z.s, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>
- Kritéria MA21. *Místní Agenda 21* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://ma21.cenia.cz/Z%C3%A1kladn%C3%ADinformaceoMA21/KriteriamaMA21/tabid/93/language/cs-CZ/Default.aspx>
- *Národní síť Zdravých měst ČR: Přehled členských municipalit - mapa* [online]. 2017: Praha, Národní síť Zdravých měst ČR [cit. 2017]. Dostupné z: <https://www.zdravamesta.cz/index.shtml?apc=r2087231t>
- *Český statistický úřad: Seznam euroregionů v příhraničních oblastech ČR* [online]. Praha: ČSÚ, 2014 [cit. 2017]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/seznam_euroregionu_v_prihranicnich_oblastech_cr

- Úplný oficiální název povinného subjektu. *Svazek obcí CHOPOS* [online]. Chotýšany: CHOPOS, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.chopos.cz/kontakty/12-uplny-oficialni-nazev-povinneho-subjektu.html>
- CHOPOS - *Rejstřík dobrovolných svazků obcí*. Středočeský kraj [online]. Praha: Středočeský kraj, 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rejstrik-dobrovolnych-svazku-obci/>
- Centra společných služeb obcí. *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/nase-projekty/centra-spolecnych-sluzeb-obci/zajem-o-centra-spolecnych-sluzeb-mest-a-obci-roste-vyuzivaji-je-samospravy-i-lide.aspx>
- Teplýšovice: Vesnice roku. *Obec Teplýšovice* [online]. Teplýšovice: CHOPOS, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: http://www.obecteplysovice.cz/area.asp?place_id=5&area_id=56
- Špulka: O nás. *Rozhledna Špulka* [online]. Chotýšany: Rozhledna Špulka, 2017 [cit. 2017]. Dostupné z: <http://www.rozhlednaspulka.cz/o-nas/>

Přílohy

Příloha č. 1: Členská základna - Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z. s. k 1. 3. 2017

STANOVY

CHOPOS

I.

Název, sídlo, právní forma

Název: **CHOPOS**

(dále v textu jen svazek obcí)

Sídlo: **Chotýšany 54, 257 28 Chotýšany**

Právní forma: **svazek obcí dle zákona o obcích 128/2000 Sb.**

II.

Předmět činnosti

Předmětem činnosti svazku obcí je spolupráce na řešení společných úkolů, týkajících se zlepšování života obyvatel a celkové obnovy výše jmenovaného mikroregionu. Aktivita svazku obcí bude zaměřena na následující oblasti:

1. zvýšení kvality života ve venkovských oblastech;
2. spolupráce při obnově venkova a rozvoji cestovního ruchu v regionu Posázaví;
3. výměnu know-how mezi partnerskými obcemi v ČR a zemích EU;
4. spolupráce se zahraničními regiony
5. zpracování strategie i konkrétních opatření hospodářského rozvoje mikroregionu, návrhy podpory konkrétních podnikatelů a pomoc podnikatelům při podávání příslušných žádostí;
6. společné řešení dopravní a technické infrastruktury ve více obcích;
7. společnou péči o památky v mikroregionu;
8. využití netradičních zdrojů energie, zejména biomasy, v mikroregionu;
9. řešení odpadového hospodářství pro více obcí;

10. podporu venkovské turistiky a agroturistiky při současném řešení dalších místních programů obnovy (např. akce obnovy občanské vybavenosti, péče o veřejná prostranství, zeleň a drobnou architekturu);
11. společné řešení sociálních služeb, školství a zdravotní péče v mikroregionu;
12. podporu komunikace prostřednictvím internetového napojení ve veřejných zařízeních, vznik "teledomů", dokončení telefonizace atp.;
13. zpracování propojených nebo společných internetových stránek;
14. marketing venkovské turistiky, zpracování nabídkových produktů (trasy, návštěva místních slavností, nabídka regionálních specialit), týkající se více obcí;
15. budování a provoz informačních center, podporu projektů regionálních a lokálních muzeí, souvisejících s rozvojem venkova, nebo napomáhajících rozvoji cestovního ruchu;
16. budování, provozování a značení cyklostezek, turistických cest, naučných stezek a souvisejících objektů;
17. podporu společných řešení, směřujících k vyjasnění majetkových poměrů ve vlastnictví nemovitostí v mikroregionu společnou přípravu pozemkových úprav;
18. podporu řešení dopravní obslužnosti týkající se více obcí.
19. podpora při správě majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních a dalších zařízení spravovaných obcemi;
20. podpora a zabezpečování čistoty obcí, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálního odpadu a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod;
21. pořádání kulturních a sportovních akcí;
22. pořádání vzdělávacích akcí, propagačních akcí, seminářů a prezentací

III.

Zakládající členové

Obec Chotýšany se sídlem Chotýšany 54, 257 28, IČ 00231886

Obec Popovice se sídlem Popovice 78, 257 02, IČ 00508411

Obec Postupice se sídlem Postupice 154, 257 01, IČ 00232521

Obec Struhařov se sídlem Struhařov 75, 256 01, IČ 00232751

IV.

Členové svazku obcí

Obec Bílkovice se sídlem Bílkovice 57, 257 26, IČ 00232807

Obec Čakov se sídlem Tatouňovice 5, 257 28, IČ 00231541

Městys Český Šternberk se sídlem Český Šternberk 27, 257 26, IČ 00231614

Městys Divišov se sídlem Divišov, Horní náměstí 21-22, 257 26, IČ 00231690

Obec Drahňovice se sídlem Drahňovice 40, 257 26, IČ 00508446

Obec Kozmice se sídlem Kozmice 12, 257 25, IČ 00232017

Obec Litichovice se sídlem Litichovice 4, 257 26, IČ 00473367

Obec Ostředek se sídlem Ostředek 60, 257 24, IČ 00232424

Obec Petroupim se sídlem Petroupim 74, 256 01, IČ 00232475

Obec Psáře se sídlem Psáře 19, 258 01, IČ 00508489

Obec Soběhrdy se sídlem Soběhrdy 60, 256 01, IČ 00232700

Obec Teplýšovice se sídlem Teplýšovice 24, 256 01, IČ 00232823

Obec Třebešice se sídlem Třebešice 39, 257 26, IČ 00473375

Obec Vodslivy se sídlem Vodslivy, 257 24, IČ 00473413

Obec Vranov se sídlem Vranov 16, 257 22, IČ 00232980

Obec Všechlapy se sídlem Všechlapy 27, 257 26, IČ 00473383

V.

Majetkové poměry

Majetek svazku obcí je tvořen ročními příspěvky jednotlivých členů, přijatými dotacemi, granty a příspěvky, příjmy z vlastní činnosti svazku obcí a dalšími finančními příjmy.

Roční příspěvek člena svazku obcí se skládá ze dvou položek:

položka 1

Tato část příspěvku je závislá na konkrétním počtu obyvatel člena svazku obcí.

Částka příspěvku je násobkem počtu obyvatel k 1. lednu daného kalendářního roku a koeficientu 4.

položka 2

Tato část příspěvku je závislá na řádovém počtu obyvatel člena svazku obcí.

Vrstvy:

1-49 obyvatel	18 000,- Kč
50-99 obyvatel	21 000,- Kč
100-199 obyvatel	37 000,- Kč
200-299 obyvatel	48 000,- Kč
300-399 obyvatel	55 000,- Kč
400-499 obyvatel	70 000,- Kč
500-999 obyvatel	78 000,- Kč
1000-1500 obyvatel	80 000,- Kč
nad 1500 obyvatel	95 000,- Kč

Celková částka ročního příspěvku bude zařazena do konsolidačních položek rozpočtů obcí jednotlivých členů. Roční příspěvek je splatný ve dvou 50%

splátkách do 30.4. a do 31.8. každého kalendářního roku na účet svazku obcí vedený u České spořitelny a.s., č. ú. 0320495399/0800.

Příspěvky obcí za obdržené dotace.

Jednotliví členové přispívají na činnost svazku obcí částkou představující 2 % z jim přiznané finanční dotace na konkrétní projekt připravený v rámci aktivit svazku obcí.

Vložené a poskytnuté finanční prostředky, jiné věci a hodnoty se stávají majetkem svazku obcí. Mohou být použity jen k realizaci předmětu činnosti svazku obcí, jak je vymezen v těchto stanovách.

Čerpání prostředků z majetku svazku obcí se řídí dle schváleného rozpočtu svazku obcí, čerpání prostředků na konkrétní projekty se řídí dle dohody členů před započítáním realizace projektu.

VI.

Hospodaření svazku obcí

1. Svazek obcí sestavuje svůj rozpočet a hospodaří podle něj. Rozpočet je sestavován na příslušný kalendářní rok a vyúčtování se provádí do 6 měsíců po skončení kalendářního roku v závěrečném účtu svazku obcí.
2. Svazek obcí vede účetnictví o stavu a pohybu majetku, o svých příjmech a výdajích a finančních vztazích k rozpočtům jednotlivých členů.
3. Návrh rozpočtu a vyúčtování hospodaření za uplynulý kalendářní rok musí být vhodným způsobem zveřejněn ve všech obcích, které leží ve správním území členů svazku obcí, nejméně 15 dnů před projednáním na zasedání výboru svazku obcí, aby se k němu občané obcí mohli vyjádřit.
4. Přípomínky k návrhu rozpočtu a vyúčtování hospodaření za uplynulý rok mohou občané uplatnit písemně ve stanovené lhůtě nebo ústně na zasedání výboru svazku obcí.
5. Uzavřít smlouvu o dílo lze vždy jen po předchozím výběrovém řízení, pokud to vyžadují platné právní předpisy, nebo na základě zpracovaných nabídek - a to s tím zhotovitelem, který nabídne nejlepší podmínky z hlediska kvality a ceny.
6. V dalších zde neuvedených bodech se hospodaření svazku obcí řídí platnými předpisy.

VII.

Členství ve svazku obcí

1. Členství zakladatelů ve svazku obcí vzniká podpisem zakladatelské smlouvy. Další člen může přistoupit ke svazku obcí se souhlasem všech dosavadních členů. Při vstupu musí nový člen prohlásit, že přistupuje ke stanovám svazku obcí.
2. Členství zaniká výpovědí. Výpovědní lhůta je tříměsíční a počíná běžet 1. dnem měsíce následujícího po podání výpovědi. Nekončí však dříve než posledním dnem měsíce, v němž došlo k úplnému majetkovému vypořádání se členem, který podal výpověď.

VIII.

Práva a povinnosti členů

Každý z členů Svazku obcí je povinen napomáhat podle svých možností činnosti svazku obcí. Jednotliví členové svazku obcí mají právo kontrolovat činnost svazku obcí a jeho hospodaření.

IX.

Způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí

Každý z členů Svazku obcí má právo a povinnost se podílet na zisku případně na úhradě ztráty svazku obcí. Podíl na zisku a ztrátě bude určen podle výše ročního příspěvku. V případě, že dojde k realizaci projektu financovaného jen některými členskými obcemi, vztahuje se výše uvedené ustanovení pouze na tyto zainteresované obce. Pro tento případ musí být financování projektu hned od začátku jasně a zřetelně oddělené od ostatních činností.

X.

Orgány svazku obcí

1. O všech záležitostech Svazku obcí rozhoduje výbor Svazku obcí. Každý člen jmenuje do výboru jednoho zástupce a jednoho náhradníka, kterého může

kdykoli odvolat. Nejmenuje-li člen zvláštního zástupce pro jednání výboru svazku obcí, zastupuje obec její zákonný statutární zástupce.

2. Výbor volí ze svého středu předsedu Svazku obcí a jeho zástupce na 1 rok.
3. Výbor volí ze svého středu kontrolní výbor, který má všeobecnou kontrolní působnost na činnosti výkonných orgánů.
4. Výbor volí ze svého středu finanční výbor, který provádí kontrolu hospodaření s majetkem Svazku obcí a s finančními prostředky Svazku obcí.
5. Výbor rozhoduje o všech otázkách, které musí svazek obcí řešit.
6. Výbor schvaluje účetní závěrku.
7. K rozhodnutí musí dojít dohodou, nelze rozhodnout prostou většinou hlasů, ale se souhlasem všech zúčastněných členů. Účast členů na zasedání musí být minimálně 60%.
8. Jménem svazku obcí jedná předseda. Zástupce předsedy jedná za svazek obcí pouze v případě, že se předseda nemůže zúčastnit jednání.
9. Podepisování za svazek obcí se děje tak, že k názvu svazku obcí a úřednímu razítku připojí svůj podpis předseda, v případě jeho nepřítomnosti zástupce.
10. Jednání výboru je možné v naléhavých případech uskutečnit korespondenčním, telefonickým nebo e-mailovým způsobem. Rozhodnutí uskutečněné tímto způsobem je písemně potvrzeno na nejbližším zasedání výboru svazku obcí.

XI.

Zrušení svazku obcí

Svazek obcí se zrušuje dohodou.

Svazek obcí zaniká výmazem z registrace.

Nepřejde-li majetek svazku obcí na právního nástupce, provede se jeho likvidace. Likvidační zůstatek se rozdělí mezi členy podle výše jejich vkladů. V případě, že dojde k dělení majetku, který byl realizován a spolufinancován jen některými členskými obcemi, vztahuje se výše uvedené ustanovení pouze na tyto zainteresované obce. Pro tento případ musí být financování majetku hned od začátku jasně a zřetelně oddělené od ostatních činností.

XII.

Změny a doplňky těchto stanov lze provést se souhlasem všech členů svazku obcí.

V Benešově dne 6. ledna 2016

za Obec Bílkovice

starosta Mgr. Milan Záruba

za Obec Čakov

starosta Mgr. Martin
Schovánek

za Městys Český Šternberk
starostka Iveta Bártová

za Městys Divišov

starosta Mgr. Zdeněk Pekárek

za Obec Drahňovice

starosta František Košata

za Obec Chotýšany

starosta Bohuslav Kovář

za Obec Kozmice

starostka Helena Matoušková

za Obec Litichovice

starosta Ing. Pavel Kejklíček

za Obec Ostředek

starosta Ing. Marek Škvor

za Obec Petroupim

starosta Jiří Černý

za Obec Popovice

starosta František Páv

za Obec Postupice

starosta Miloslav Půta

za Obec Psáře

starostka Bc. Petra
Kadlečková

za Obec Soběhrdy

starosta Pavel Bartík, MBA

za Obec Struhařov

starosta Ing. Libor Matoušek

za Obec Teplýšovice

starosta Josef Škvor

za Obec Třebešice

starostka Hana Moravcová

Za Obec Vodslivy

starosta Jiří Chlumský

za Obec Vranov

starosta Josef Vašák

za Obec Všechlapy

starosta Luboš Kuneš

za Obec Xaverov

starosta Jiří Hervert

Příloha č. 3 - rozhovor s Ing. Miroslavem Kratochvílem

- **Jak dlouho jste manažerem CHOPOSU? Byl nějaký manažer před Vámi? Pokud ne, jak mikroregion fungoval?**

Manažerem mikroregionu CHOPOS jsem od dubna 2008, tedy 9 let. CHOPOS byl založen v roce 1999 a prvním manažerem byl Václav Pošmurný, později ho vystřídala Bohuslava Zemanová, od které jsem dobrovolný svazek obcí CHOPOS převzal.

- **Jmenujte jednu pozitivní a jednu negativní věc na spolupráci obcí.**

Charakterizovat spolupráci obcí jedním pozitivním či negativním slovem je prakticky nemožné. Jedná se o komplexní systém s řadou společných i individuálních aktivit. Pokusím se vybrat jednu z podstatných.

Pozitivní: Společná realizace a financování projektů přesahujících hranice správního území jedné obce.

Negativní: Člověk, názorově odlišný od mínění druhých. CHOPOS měl dosud štěstí na lidi, kterým vždy záleželo a záleží na společném zájmu a jsou ochotni nalézt pro všechny akceptovatelná řešení.

- **Za jakým účelem byl CHOPOS založen?**

Za účelem spolupráce při řešení společných úkolů, týkajících se zlepšování života obyvatel a celkové obnovy výše jmenovaného mikroregionu. Alespoň tak zní úvodní slova stanov. CHOPOS patří mezi víceúčelové svazky. Účel je mnohem širší a ve většině se také naplňuje. Od vzniku DSO prošly aktivity určitým vývojem a po založení Posázaví o.p.s. se od některých upustilo a byly nahrazeny aktivitami zaměřenými více na veřejnou správu.

Aktivita svazku obcí je dle stanov zaměřena na následující oblasti:

- zvýšení kvality života ve venkovských oblastech;
- spolupráce při obnově venkova a rozvoji cestovního ruchu v regionu Posázaví;
- výměnu know-how mezi partnerskými obcemi v ČR a zemích EU;

- spolupráce se zahraničními regiony
- zpracování strategie i konkrétních opatření hospodářského rozvoje mikroregionu, návrhy podpory konkrétních podnikatelů a pomoc podnikatelům při podávání příslušných žádostí;
- společné řešení dopravní a technické infrastruktury ve více obcích;
- společnou péči o památky v mikroregionu;
- využití netradičních zdrojů energie, zejména biomasy, v mikroregionu;
- řešení odpadového hospodářství pro více obcí;
- podporu venkovské turistiky a agroturistiky při současném řešení dalších místních programů obnovy (např. akce obnovy občanské vybavenosti, péče o veřejná prostranství, zeleň a drobnou architekturu);
- společné řešení sociálních služeb, školství a zdravotní péče v mikroregionu;
- podporu komunikace prostřednictvím internetového napojení ve veřejných zařízeních, vznik "teledomů", dokončení telefonizace atp.;
- zpracování propojených nebo společných internetových stránek;
- marketing venkovské turistiky, zpracování nabídkových produktů (trasy, návštěva místních slavností, nabídka regionálních specialit), týkající se více obcí;
- budování a provoz informačních center, podporu projektů regionálních a lokálních muzeí, souvisejících s rozvojem venkova, nebo napomáhajících rozvoji cestovního ruchu;
- budování, provozování a značení cyklostezek, turistických cest, naučných stezek a souvisejících objektů;

- podporu společných řešení, směřujících k vyjasnění majetkových poměrů ve vlastnictví nemovitostí v mikroregionu společnou přípravu pozemkových úprav;
- podporu řešení dopravní obslužnosti týkající se více obcí.
- podpora při správě majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních a dalších zařízení spravovaných obcemi;
- podpora a zabezpečování čistoty obcí, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálního odpadu a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod;
- pořádání kulturních a sportovních akcí;
- pořádání vzdělávacích akcí, propagačních akcí, seminářů a prezentací

- **Jak moc se starostové zapojují? Jak jsou aktivní ve své funkci?**

Starostové se zapojují úměrně ke svým potřebám, resp. k potřebám obcí, které zastupují. Starostové na plný úvazek, působící v obci s vyššími příjmy se zapojují více. DSO sdružuje 21 obcí a intenzivněji se zapojují starostové z cca 13 obcí. S tím souvisí i aktivita ve svých funkcích.

- **Kolik % obcí využívá této formy spolupráce?**

100 %. Každý čerpá služeb DSO podle toho, jak potřebuje. Někdo více, někdo méně.

- **Co je současným hlavní cílem CHOPOSU? Jaké jsou projekty, na kterých se podílí?**

Posilovat administrativní kapacitu obcí na bázi meziobecní spolupráce bez ztráty municipalit samostatného rozhodování. Obce po řadu let čelí rostoucím povinnostem v základní i v přenesené působnosti. Zde je široká náplň práce

pracovníků DSO, kteří poskytují představitelům obcí různá odborná poradenství, nebo řešení obecních požadavků, tak říkajíc „na klíč“. DSO se v loňském roce zapojil do pilotního projektu, jehož gestorem je Svaz měst a obcí. V rámci projektu probíhá testování 83 dobrovolných svazků v ČR, zda jsou připravené pomáhat obcím a udržet krok s přebujelou administrativou. Náplní zmíněného projektu je poskytování odborné podpory a poradenství obcím při výkonu veřejné správy, a to především v oblastech fungování obce a jejich orgánů (zastupitelstvo, rada, starosta, odměňování, obecně závazné vyhlášky, nařízení obce, volby do zastupitelstev, místní referendum, odpovědnost zastupitelů – politická, právní); financování obcí - příjmy (včetně místních poplatků a dotací), výdaje, rozpočtový proces; hospodaření obcí (nakládání s majetkem, majetkoprávní vztahy, smluvní zajištění); územní rozvoj obce, územně plánovací dokumentace; přestupková agenda; role obcí v rámci požární ochrany, IZS, krizového řízení, ochrany před povodněmi; shromažďování občanů; státní správa v oblasti životního prostředí, místních a účelových komunikací, evidence obyvatel; poskytování informací v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím; meziobecní spolupráce – formy, výhody (nevýhody), vhodnost určitých forem spolupráce pro konkrétní potřeby, ekonomická výhodnost, způsob fungování DSO.

CHOPOS každoročně pomáhá s realizací desítek individuálních, většinou dotačně podpořených projektů od podání žádosti až po závěrečné vyúčtování. Většina projektů spadá do vylepšení občanské vybavenosti obcí (opravy komunikací, výstavba hřišť, spolkových domů, základních i mateřských škol, údržba sakrálních objektů, apod.), realizují se i projekty zaměřené na sportovní a společenské aktivity (hasičský sport, hudební a společenské akce apod.)

Některé projekty jsou dlouhodobějšího charakteru a do finální podoby se připravují po řadu let. Mezi takové patří „**Skupinový vodovod CHOPOS**“ pro 7 obcí, jehož cílem je výstavba vodovodu pro cca 2 500 obyvatel napájeného z přivaděče ÚN Želivka. Předpokládané náklady jsou cca 160 mil. Kč a půjde o dlouhodobější projekt, jehož před realizační a realizační fáze potrvá několik let.

Za zmínku stojí projekt „**Systém pro sběr BRO v mikroregionu CHOPOS**“. Je zaměřen na vytvoření komplexního systému sběru bioodpadů ve 14 zapojených obcích s cílem snížit množství ukládaných odpadů na skládku a zvýšit celkové materiálové využití odpadů obcí.

Předmětem projektu je:

- zavedení systému sběru bioodpadů pomocí 34 ks velkoobjemových kontejnerů,
- pořízením drtiče a štěpkovače, zajištění úpravy sebraných bioodpadů drcením a štěpkováním v místě vzniku a s tím spojené zefektivnění přepravy bioodpadů,
- svoz sebraných bioodpadů na zařízení pro materiálové využití kompostováním s využitím vlastní nebo smluvní techniky.

Jak už jsem uvedl, CHOPOS pomáhá obcím i s individuálními projekty. Jedním z nich je např. „Přístavba základní školy v Chotýšanech“ s náklady přes 20 mil. Kč. CHOPOS nejen pomohl se získáním dotační podpory, ale jako řadu jiných projektů hlídá projekt po administrativní stránce po celou dobu realizace.

• **Jaký projekt byl pro Vás nejobtížnější?**

Posuzovat obtížnost projektů je velmi subjektivní disciplína. Často relativně jednoduchý projekt se může zkomplikovat. Většinou to lze posuzovat veličinou - čas. Naplánovat, zrealizovat a ukončit vše, jak bylo harmonogramem stanoveno. Někdy je i cena významným a dobře měřitelným faktorem obtížnosti.

V minulosti existovaly projekty a prakticky se i dnes tak děje, že CHOPOS prostřednictvím svého zaměstnance udělá celý projekt „na klíč“. Někteří starostové jsou neuvolnění, tudíž práci starosty vykonávají až ve svém volném čase. Těm je třeba pomoci více, aby bylo vůbec možné záměr zrealizovat.

Z pohledu času byl nejdelším projektem **„Rozhledna Špulka s naučnou stezkou“**. Od první myšlenky po dokončení trval 5 let. Navíc (což bylo pro splnění cílů nezbytné) se podařilo do projektu aktivně zapojit stovky lidí z regionu a to chtělo vynaložit nemalé úsilí.

Pokud vás práce naplňuje, tak obtížnost příliš nevnímáte. S odstupem času si člověk až teprve potom uvědomí, jak některé okamžiky mohly zkomplikovat samotný průběh. Výstavbou rozhledny ale projekt neskončil. Hned po otevření

začala provozní fáze, která od té doby zaměstnává pracovníky DSO prakticky každý den.

- **Jaký projekt Vy hodnotíte jako nejlepší /nejlépe zpracovaný?**

Pokud hodnotím dokončený projekt, tak uvedu „**Rozhledna Špulka s naučnou stezkou**“. Byl to projekt, který potřeboval čas a v každé etapě dozrál až do dnešní podoby. Díky tomu byl také podrobně rozpracován. Jen samotné dokumenty v listinné podobě naplní celou skříň. V budoucnu to bude jistě také „**Skupinový vodovod CHOPOS**“.

- **Kudy povede trasa Společného vodovodu CHOPOS?**

Vodovod bude napojen na vodovodní přívaděč Želivk v Křešicích. Odtud povede přes Vlkov do Zálesí, kde bude vodojem, ze kterého bude distribuována voda do všech obcí. Jedna větev povede zpět do Vlkova a Křešic, druhá větev Tatouňovice, Čakov, Ostředek, Mžížovice a kolem Bělčic do Vranova, Vranovské Lhoty a Bezděkova. Třetí větev Teplýšovice, Čeňovice, přes Jezero do Struhařova, Bořeňovic a Chotýšan.

- **Je možné získat nějakou dotaci a popř. kolik % by to činilo?**

Zatím stále vycházíme z částky 160 mil. Kč. Dotace bude 63% ze způsobilých výdajů. Tzn., že celý projekt není složen pouze ze způsobilých výdajů. Tzn., že spoluúčast obcí bude vyšší. Na druhou stranu počítáme, že realizační výdaje budou také nižší.

- **Kdy by mohl být projekt ukončen?**

Projekt musí být dokončen nejpozději v roce 2020 – zkolaudováno a uvedeno do provozu.